Aanbiedingsbrief
Onze kernboodschappen
Onze conclusies
Ontwikkelingen 2021
Jaarverslag
Jaarrekening
Speerpunten
Interne beheersing
Vooruitblik
Bijlagen

Accountantsverslag 2022 - CONCEPT

Provincie Utrecht

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.
10 mei 2022

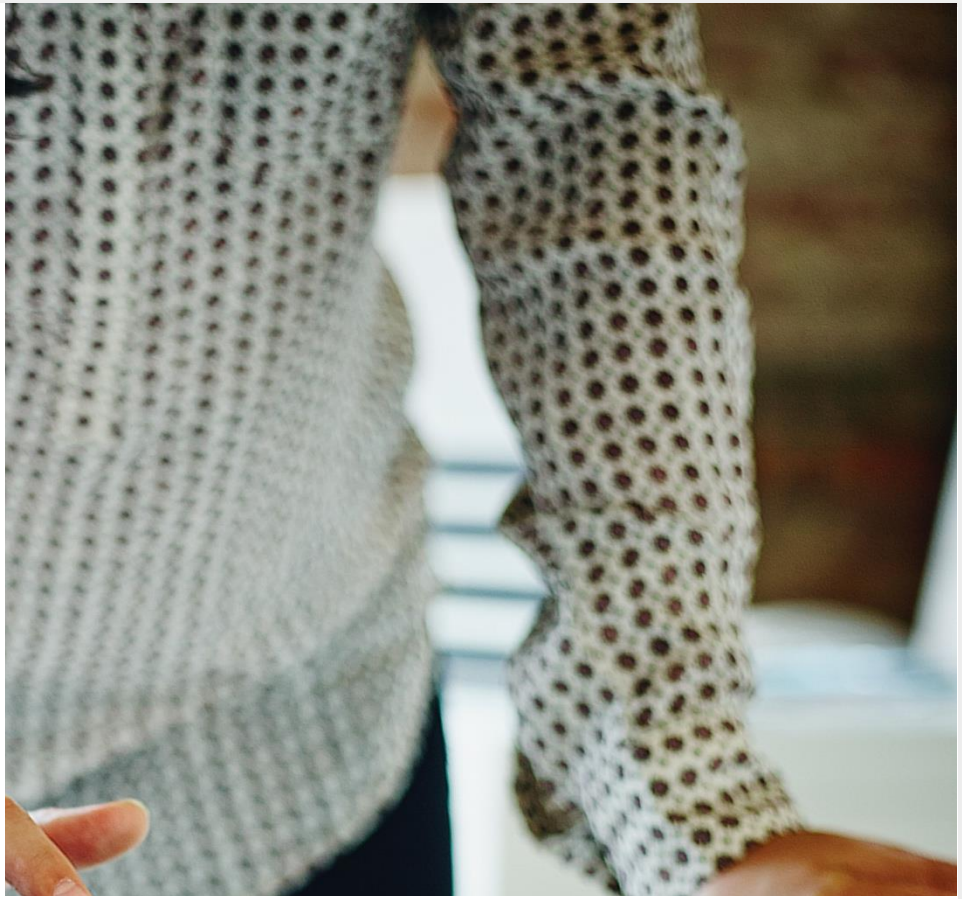

Aanbiedingsbrief
Onze kernboodschappen
Onze conclusies
Ontwikkelingen 2021
Jaarverslag
Jaarrekening
Speerpunten
Interne beheersing
Vooruitblik
Bijlagen

Dit rapport is opgesteld uitsluitend voor gebruik door de staten en het college van provincie Utrecht. Op dit rapport kan niet door derden worden gesteund aangezien derden niet op de hoogte zijn van het doel van de werkzaamheden en de resultaten onjuist kunnen interpreteren. Wij aanvaarden geen aansprakelijkheid, zorgplicht en/of verantwoordelijkheid jegens andere partijen dan provincie Utrecht

Aanbiedingsbrief

Provincie Utrecht
T.a.v. de Provinciale Staten
Postbus 80300
3508 TH UTRECHT

2 mei 2022

Referentie:

Geachte Statenleden,

Hierbij bieden wij u ons accountantsverslag aan dat wij hebben opgesteld in het kader van onze opdracht om de jaarrekening 2021 (de 'jaarrekening') van Provincie Utrecht te controleren. We hebben de controle uitgevoerd in overeenstemming met ons auditplan van 22 december 2021.

Ons accountantsverslag gaat in op de belangrijkste bevindingen uit onze controle van uw jaarrekening. We hebben de inhoud van dit verslag besproken met een vertegenwoordiging van de ambtelijke organisatie, de gedeputeerde financiën en het college.

Daarnaast lichten wij dit verslag toe in de vergadering van de Financiële Auditcommissie op 15 juni 2022.

Heeft u in de tussentijd nog vragen, neem dan gerust contact met ons op.

Wij bedanken u en uw medewerkers voor de medewerking tijdens onze controle.

Hoogachtend,
PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.

M.J.A. Koedijk RA RE
partner

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V., Newtonlaan 205, 3584 BH Utrecht, Postbus 85096, 3508 AB Utrecht

T: 088 792 00 30, F: 088 792 95 08, www.pwc.nl

'PwC' is het merk waaronder PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. (KvK 34180285), PricewaterhouseCoopers Belastingadviseurs N.V. (KvK 34180284), PricewaterhouseCoopers Advisory N.V. (KvK 34180287), PricewaterhouseCoopers Compliance Services B.V. (KvK 51414406), PricewaterhouseCoopers Pensions, Actuarial & Insurance Services B.V. (KvK 54226368), PricewaterhouseCoopers B.V. (KvK 34180289) en andere vennootschappen handelen en diensten verlenen. Op deze diensten zijn algemene voorwaarden van toepassing, waarin onder meer aansprakelijkheidsvoorwaarden zijn opgenomen. Op leveringen aan deze vennootschappen zijn algemene inkoopvoorwaarden van toepassing. Op www.pwc.nl treft u meer informatie over deze vennootschappen, waaronder deze algemene (inkoop)voorwaarden die ook zijn gedeponeerd bij de Kamer van Koophandel te Amsterdam.

CONCEPT

- Aanbiedingsbrief
- Onze kernboodschappen
- Onze conclusies
- Ontwikkelingen 2021
- Jaarverslag
- Jaarrekening
- Speerpunten
- Interne beheersing
- Vooruitblik
- Bijlagen

Onze kernboodschappen

In dit hoofdstuk hebben we onze kernboodschappen samengevat.

01

Aanbiedingsbrief
Onze kernboodschappen
Onze conclusies
Ontwikkelingen 2021
Jaarverslag
Jaarrekening
Speerpunten
Interne beheersing
Vooruitblik
Bijlagen

Onze kernboodschappen

Onze kernboodschappen in één oogopslag

Een goedkeurende controleverklaring

Wij hebben onze accountantscontrole van de jaarrekening 2021 van provincie Utrecht nagenoeg afgerond. Wij verstrekken een goedkeurende controleverklaring op het aspect getrouwheid en financiële rechtmatigheid, onder voorbehoud dat de jaarrekening ongewijzigd wordt vastgesteld door de Staten. Daarnaast geldt dat we geen indicaties van fraude en/of niet-naleving van wet- en regelgeving hebben geconstateerd (m.u.v. bevindingen aanbestedingen).

Kwaliteitsverbetering in het jaarrekeningproces is niet doorgezet

In 2021 is de verbetering van de kwaliteit en de beoogde versnelling in het jaarrekeningproces niet doorgezet. In het traject zijn diverse acties uitgezet om verbetering te realiseren (o.a. tussentijdse afsluitingen), maar de gewenste doelen zijn niet behaald. Dit komt ook door ziekte van medewerkers, de flinke toename van het aantal SiSa- regelingen en de complexiteit van de materiële vaste activa administratie. Na interventie in het jaarrekeningproces is er meer sturing gekomen op het proces en de aanlevering van controledocumenten (inclusief verbetering onderlinge communicatie). Voor 2022 heeft de Staten de wens om de besluitvorming van het jaarrekeningproces te versnellen. Wij adviseren om het jaarrekeningproces kwalitatief te verbeteren (inclusief projectmanagement) om deze versnelling ook vorm te kunnen geven. De tussentijdse afsluitingen, die in 2021 zijn ingevoerd, hebben mede gezorgd voor minder inhoudelijke bevindingen bij de jaarafsluiting. We adviseren om deze tussentijdse afsluitingen voort te blijven zetten, zodat tijdig onjuistheden geconstateerd en verholpen kunnen worden.

De impact van Covid-19 is uitgewerkt

In het jaarverslag is per onderdeel de impact van Covid-19 voor de provincie Utrecht uitgewerkt. In aanvulling op de steunmaatregelen uit 2020 zijn in 2021 de belangrijkste stromen de tweede tranche Steunpakket Cultuur & Erfgoed (€2 miljoen) en de BVOV (beschikbaarheidsvergoeding openbaar vervoer) van het Rijk van €44 miljoen aan de concessiehouders openbaar vervoer.

Wij zien de volgende ontwikkelingen op specifieke dossiers

- Hart van de Heuvelrug: belangrijke ontwikkelingen betreffen de verkoop van de kavels op het bedrijventerrein Richelleweg (afronding deelproject in 2022), de vaststelling van de gebiedsvisie voor Sortie 16 en verder onderzoek naar sanering van de PFOS-verontreiniging (doel om in 2022 afstemming te bereiken met Defensie over dekking kosten). Per 31 december 2021 is de totale winstverwachting voor de grondexploitatie € 44 miljoen positief (waarvan € 2,5 miljoen tussentijds in 2021 genomen). Wij kunnen instemmen met de waardering in de jaarrekening 2021.
- Vernieuwing regionale tramlijn (VRT): In 2021 is de ombouw SUNIJ-lijn grotendeels afgerond. De projectorganisatie is daarmee afgeschaald en een kleiner team rondt de laatste werkzaamheden af in 2022. In 2021 is €12 miljoen in de materiële vaste activa verwerkt.
- Uithoflijn: de definitieve beschikking van het Rijk is €1,3 miljoen hoger dan verwacht. Begin 2022 is de openstaande vordering van het Rijk ontvangen.
- Na de herindeling gemeente Vijfheerenlanden per 1 januari 2019 is een deel van het Merwedekanaal met een boekwaarde van €14,5 miljoen overgekomen van de provincie Zuid-Holland. Op basis van analyse bleek dat de provincie Utrecht reeds economisch eigendom had op het moment van de herindeling. Derhalve is het verkregen deel opgenomen onder de materiële vaste activa per 1 januari 2021.

Aanbiedingsbrief
Onze kernboodschappen
Onze conclusies
Ontwikkelingen 2021
Jaarverslag
Jaarrekening
Speerpunten
Interne beheersing
Vooruitblik
Bijlagen

Onze kernboodschappen

Onze kernboodschappen in één oogopslag

- Systematiek lastneming subsidies: In de jaarrekening 2021 is voor €34 miljoen (aan subsidielasten) de nieuwe systematiek van lastneming gehanteerd. Voor een bedrag van €23,6 miljoen was dit reeds in de begroting 2021 verwerkt. Wij vragen aandacht voor het juist en tijdig verwerken van de subsidielasten op basis van de gewijzigde systematiek in de begroting. We hebben vastgesteld dat de gewijzigde systematiek in het nieuwe subsidiesysteem administratief verwerkt kan worden en daarmee een belangrijke bijdrage kan leveren aan de verdere verbetering van de (financiële) interne beheersing subsidies.

De kwaliteit van het jaarverslag is van voldoende niveau

De kwaliteit van het jaarverslag is afgelopen jaren verbeterd. Er wordt gewerkt met een aantal infographics en daarnaast is het stoplichtenmodel opgenomen om de realisatie van doelstellingen weer te geven. Op basis van een uitgevoerde analyse op een vijftal programma's via de methode Duisenberg kan het planning en control proces (inclusief jaarverslag) verder worden versterkt. Wij bevelen aan om deze positieve stap in 2022 een vervolg te geven. Naar onze mening is de kwaliteit van het jaarverslag 2021 van voldoende niveau. Wel adviseren wij om het verslag bondiger te maken, met meer concrete teksten en daarbij ook de verdere stap te zetten in het rapporteren over gerealiseerde effecten (in plaats van met name verrichte activiteiten). We hebben vastgesteld dat uw jaarverslag voldoet aan het BBV en verenigbaar is met de jaarrekening.

Bevindingen geconstateerd bij naleving Europese aanbestedingsrichtlijnen

Bij de controle op het voldoen aan de Europese aanbestedingsrichtlijnen zijn bevindingen naar voren gekomen van in totaal €2,0 miljoen aan fouten en €1,3 miljoen onzekerheden. In een aantal gevallen zijn dit inkoopdossiers die ook in vorige jaren onrechtmatig waren (en doorlopen naar 2021). In 2020 was het totaal aan geconstateerde fouten €3,4 miljoen, waarvan naleving Europese aanbestedingsrichtlijnen € 2,5 miljoen. In 2021 is de kwaliteit van de interne controles achteraf en de interne samenwerking hierbij met afdeling inkoop (juristen) als onderdeel van de werkzaamheden verbeterd. Een belangrijk aandachtspunt blijft de zichtbare interne beheersing in het primaire proces bij de keuze van de aanbestedingsprocedure, waarbij we adviseren een inkoopstart formulieren te hanteren en autoriseren als onderdeel van het proces en tevens vast te stellen dat deze formulieren altijd worden gehanteerd. We hebben vastgesteld dat deze wel aanwezig zijn, maar niet consequent worden toegepast.

Uw speerpunten nader bekeken

In onze controle hebben wij aandacht besteed aan uw speerpunten rondom cyberrisico's, de rechtmatigheidsverantwoording en de kapitaallasten.

Aanbiedingsbrief
Onze kernboodschappen
Onze conclusies
Ontwikkelingen 2021
Jaarverslag
Jaarrekening
Speerpunten
Interne beheersing
Vooruitblik
Bijlagen

Onze conclusies

In dit hoofdstuk wordt uitleg gegeven over ons oordeel bij de jaarrekening. Hierin lichten we de geconstateerde fouten en onzekerheden voor de aspecten getrouwheid en rechtmatigheid toe.

02

Aanbiedingsbrief
Onze kernboodschappen
Onze conclusies
Ontwikkelingen 2021
Jaarverslag
Jaarrekening
Speerpunten
Interne beheersing
Vooruitblik
Bijlagen

Onze conclusies

Ons oordeel bij uw jaarstukken 2021 is goedkeurend voor zowel getrouwheid als rechtmatigheid

Uw jaarrekening geeft een getrouw beeld

Wij hebben onze accountantscontrole van de jaarrekening 2021 van Provincie Utrecht afgerond. Wij verstrekken een goedkeurende controleverklaring op het aspect getrouwheid en financiële rechtmatigheid, onder voorbehoud dat de jaarrekening ongewijzigd wordt vastgesteld door de staten.

Fouten en onzekerheden geconstateerd in relatie tot getrouwheid

In totaliteit hebben we geen controleverschillen geconstateerd in relatie tot getrouwheid. Hierdoor resteren geen getrouwheidsfouten en onzekerheden.

De totale rechtmatigheidsfout is €2,0 miljoen

Het totaal van de rechtmatigheidsfouten en -onzekerheden komt neer op respectievelijk €2,0 miljoen fouten en €1,3 miljoen onzekerheden (2020: €3,4 miljoen en nihil). Afwijkingen van rechtmatigheidscriteria zijn veelal niet te corrigeren. Het detailoverzicht van fouten en onzekerheden inzake rechtmatigheid wordt hier getoond.

Overige informatie in uw jaarverslag is consistent met uw jaarrekening

Als accountants zijn wij ervoor verantwoordelijk dat wij in onze controleverklaring verslag uitbrengen over de overige informatie die in het jaarverslag is opgenomen. De overige informatie omvat uw jaarverslag, programmaverslag, de paragrafen en de bijlagen. Wij hebben geen materiële inconsistenties, materiële onjuistheden en/of omissies opgemerkt in de informatie die op grond van het BBV (Besluit begroting en verantwoording provincies en provinciën) moet worden verstrekt.

Getrouwheid

Oordeel: Goedkeurend

Rechtmatigheid

Oordeel: Goedkeurend

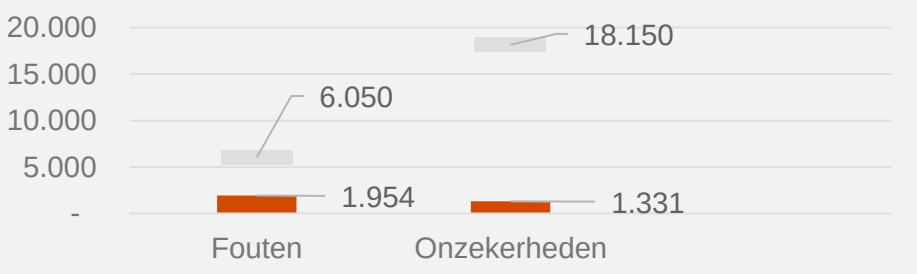

■ = absoluut bedrag fouten of onzekerheden x €1.000 ■ = door u vastgestelde goedkeuringstolerantie x €1.000

Aanbiedingsbrief
Onze kernboodschappen
Onze conclusies
Ontwikkelingen 2021
Jaarverslag
Jaarrekening
Speerpunten
Interne beheersing
Vooruitblik
Bijlagen

Overzicht van fouten en onzekerheden inzake rechtmatigheid

De volgende geconstateerde afwijkingen betreffende de geconstateerde fouten en onzekerheden in relatie tot rechtmatigheid, boven de rapporteringstolerantie van €302.000. Afwijkingen in relatie tot rechtmatigheid zijn niet te corrigeren. Het college heeft geconcludeerd dat het kwalitatieve en kwantitatieve effect niet materieel is. Wij zijn het eens met deze beoordeling van het college.

#	Beschrijving	Jaarrekeningpost	Fouten	Onzekerheden
1	Europese aanbestedingen	Inkopen	€1.954.000	€ 1.331.000
		Totaal	**€1.954.000**	**€ 1.331.000**

CONCEPT

- Aanbiedingsbrief
- Onze kernboodschappen
- Onze conclusies
- Ontwikkelingen 2021
  - Effecten Covid-19
  - Hart van de Heuvelrug
  - Specifieke dossiers
- Jaarverslag
- Jaarrekening
- Speerpunten
- Interne beheersing
- Vooruitblik
- Bijlagen

Ontwikkelingen 2021

In dit hoofdstuk beschrijven we relevante ontwikkelingen voor het ruimtelijke domein, provinciale projecten en specifieke posten in de jaarrekening

03

Aanbiedingsbrief
Onze kernboodschappen
Onze conclusies
Ontwikkelingen 2021
Effecten Covid-19
Hart van de Heuvelrug
Specifieke dossiers
Jaarverslag
Jaarrekening
Speerpunten
Interne beheersing
Vooruitblik
Bijlagen

Effecten Covid-19

Het coronavirus heeft geleid tot een onvoorstelbare impact op het openbare leven en op het persoonlijke leven van velen. Van economie tot veiligheid en van cultuur tot het welzijn van inwoners zelf. We zien dat de Provincie actief in heeft gespeeld op de ontwikkelingen door de dienstverlening door te laten gaan en aan de andere kant het inrichten en uitvoeren van regelingen om instellingen en ondernemingen te ondersteunen. De aspecten ‘getrouwheid en rechtmatigheid’ zijn hierbij zoveel mogelijk in acht genomen.

De impact van Covid-19 is opgenomen bij de uitwerking van de programmaverantwoording

In het jaarverslag is in de uitwerking van de programmaverantwoording bij de realisatie uitgewerkt in hoeverre Covid-19 daar effect heeft gehad op de bestedingen en uitvoering van de programma’s. In veel gevallen is weergegeven dat er sprake is van verschuivingen in de tijd (naar 2022) en de lasten (of baten) daardoor niet gerealiseerd zijn. In aanvulling op 2020, zijn er meerdere steunmaatregelen verstrekt waarbij de tweede tranche Steunpakket Cultuur & Erfgoed (€2 miljoen) en de BVOV (beschikbaarheidsvergoeding openbaar vervoer) van het Rijk van €44 miljoen aan de concessiehouders openbaar vervoer de voornaamste zijn.

Bestedingen BVOV 2020 verantwoord in de SiSa-bijlage 2021

Provincie Utrecht heeft BVOV ontvangen en beschikt aan vervoerders over 2020. In de SiSa-bijlage 2021 is deze verantwoording opgenomen. Hierbij heeft de provincie de bestedingen opgenomen op basis van de onderbouwingen van de vervoerders. Deze verantwoordingen zijn begin 2022 ontvangen. Wij adviseren u voor de verantwoording van de BVOV afspraken te maken over het tijdiger ontvangen van de verantwoordingsdocumenten.

BVOV 2021 en financiële effecten garantstelling verwerkt in de jaarrekening

Voor het BVOV 2021, zijn de beschikkingen van het Rijk ontvangen en zijn de vergoedingen in oktober 2021 toegekend en uitgekeerd aan Syntus en U-OV. Zoals opgenomen in de boardletter 2021 is de provincie Utrecht opbrengstverantwoordelijk voor de concessie met U-OV. Opbrengsten worden op basis van t-2 meegenomen in de afrekening van de concessielasten met de vervoerder. Hierbij heeft de vergoeding BVOV mogelijk gevolgen voor de eindafrekening tussen de vervoerders en de provincie Utrecht. De organisatie heeft voldoende aandacht voor dit risico. Dit heeft nog niet geleid tot aanpassingen in de jaarrekening 2021.

Op basis van de afspraken ten aanzien van BVOV staat de provincie garant voor de 0-lijn van de vervoerders uitgaande van het gerealiseerde resultaat. Het voorlopige resultaat van U-OV laat een nihil saldo zien. Syntus laat op basis van het verwachte resultaat ultimo 2021 een tekort van €1,3 miljoen zien. Dit is door de provincie geanalyseerd op basis van de voorwaarden en hiervoor is een schuld opgenomen onder de overlopende passiva. Hiermee kunnen wij instemmen.

Impact Covid-19 op uitvoering van het subsidieproces

We merken op dat subsidiebeschikkingen zijn geautoriseerd door niet-gemandateerde medewerkers, waarbij in het proces de gemandateerde wel betrokken is geweest. Uit praktische overwegingen is door de organisatie hiervoor gekozen, als gevolg van het thuiswerken door Covid-19. Deze goedkeuring leidt niet tot een onrechtmatigheid in onze controle, maar we adviseren om het proces dusdanig in te richten dat de gemandateerde (digitaal) autoriseert. In het nieuwe subsidiesysteem wordt dit verder uitgewerkt. We hebben in onze controlewerkzaamheden geen verdere bijzonderheden geconstateerd als gevolg van Covid-19 met impact op de getrouwheid of rechtmatigheid.

Aanbiedingsbrief
Onze kernboodschappen
Onze conclusies
Ontwikkelingen 2021
Effecten Covid-19
Hart van de Heuvelrug
Specifieke dossiers
Jaarverslag
Jaarrekening
Speerpunten
Interne beheersing
Vooruitblik
Bijlagen

Hart van de Heuvelrug

Het project Hart van de Heuvelrug is een gebiedsontwikkeling in samenwerking met de gemeenten Soest en Zeist. In de gebiedsontwikkeling is aan de ene kant sprake van investeringen in natuur (groene gebieden) en anderzijds uit te geven kavels voor woningbouw en bedrijventerreinen (rode gebieden). Het gebied wordt als totaal gebiedsontwikkeling gezien, waarbij sprake is van financiële verevening tussen de rode en groene projecten en ook duidelijke contractuele afspraken zijn gemaakt over de risico's in het project. De financiële risico's liggen hierbij met name bij de provincie Utrecht. Daarnaast is sprake van ontwikkeling van de Vliegbasis Soesterberg.

De investeringen in natuur zijn verwerkt in de materiële vaste activa (€21,0 miljoen) en immateriële vaste activa (€28,6 miljoen). De grondexploitatieprojecten in de voorraad onderhanden werk (€10,3 miljoen). In de jaarrekening 2021 is de financiële verwerking in lijn met voorgaande jaren.

Realisatie grondexploitaties (rode projecten)

In 2021 zijn er meerdere resultaten behaald, de belangrijkste met impact op de voortgang van de grondexploitatie zijn:

- De kavels op het bedrijventerrein Richelleweg zijn verkocht, waarbij de begrootte baten (grex €2,81 miljoen) in lijn liggen met de gerealiseerde opbrengsten (€2,78 miljoen). De gemeente Soest en het Rijk nemen de openbare gronden van de provincie over en daarna wordt het project afgesloten.
- De gebiedsvisie voor Sortie 16 is begin 2021 vastgesteld door de gemeenteraad van Zeist. Hierin is een fors deel sociale woningbouw opgenomen, waarmee lagere opbrengsten worden gegenereerd en o.a. stijgende bouwkosten kunnen worden verrekend. Dit subproject blijft echter een positief resultaat behalen.
- In de sanering van de PFOS-verontreiniging is verder onderzoek gedaan naar de verontreiniging in de bodem en het grondwater.

Natuurontwikkeling (groene projecten)

Onder de vaste activa zijn de volgende groene projecten opgenomen:

- De projecten, waarbij de grond in eigendom is van de provincie, in de materiële vaste activa; dit betreft de projecten Oostelijke Corridor, Kamp van Zeist en het Harlanterrein.
- De projecten waarbij de grond overgedragen is aan derden, in de immateriële vaste activa (bijdragen in activa van derden); dit betreft de projecten Park Vliegbasis Soesterberg en het Beheerfonds, waarin de resultaten van de afgesloten projecten opgenomen zijn.

Op de investeringen wordt de komende jaren afgeschreven (10 jaar) waarbij gestart wordt op het moment dat een project gereed is (jaar erna). In 2020 is het subonderdeel Westelijke corridor (groen project) afgerond. Op basis van de financiële kaders van provincie Utrecht is in 2021 gestart met het afschrijven op de Westelijke corridor. We hebben vastgesteld dat de afschrijvingslast (€0,1 miljoen) is verwerkt in 2021. Een aantal andere groene projecten zijn in 2021 afgerond, hiervan zal de afschrijving starten in 2022.

Paragraaf weerstandsvermogen geeft inzicht in de risico's van de totale gebiedsontwikkeling (grondexploitaties en natuurontwikkeling)

In de paragraaf weerstandsvermogen is voldoende aandacht besteed aan de (mogelijke) risico's van de gebiedsontwikkeling. Kenmerkend voor het programma is dat de kosten van de natuurontwikkelingsprojecten terugverdiend gaan worden door de ontwikkeling van woningbouw en een bedrijventerrein. Het gehele programma (combinatie van rode en groene projecten) laat een relatief klein voordelig saldo zien. Eventuele tegenvallers kunnen derhalve gevolgen hebben voor de realisatie van de gebiedsontwikkeling (zowel beleidsmatig als financieel). Daarom komen meerdere risico's voor de gebiedsontwikkeling terug in de top 10 risico's in de paragraaf.

Aanbiedingsbrief
Onze kernboodschappen
Onze conclusies
Ontwikkelingen 2021
Effecten Covid-19
Hart van de Heuvelrug
Specifieke dossiers
Jaarverslag
Jaarrekening
Speerpunten
Interne beheersing
Vooruitblik
Bijlagen

Hart van de Heuvelrug

De parameters voor de grondexploitaties zijn evenwichtig ingeschat

De waardering van uw grondexploitaties is voor een groot deel afhankelijk van schattingen. Om inzicht te krijgen in de financiële risico's stelt de provincie exploitatieoverzichten op waarin een schatting is opgenomen van de te maken kosten en opbrengsten. Jaarlijks wordt als onderdeel van het programma een analyse uitgevoerd van de actuele risico's en kansen, een toelichting gegeven op de stand van zaken van de beheersmaatregelen binnen de projectopdracht, inclusief een jaarlijks geactualiseerde exploitatie aan de hand van een inschatting van de effecten en gevolgen voor het project. Daarbij worden ook de te treffen beheersmaatregelen beschreven. Er wordt toegezien op de naleving van de geformuleerde beheersmaatregelen. Aan de schattingen van de grondexploitatie liggen diverse parameters en uitgangspunten ten grondslag. Wij hebben de gehanteerde uitgangspunten en parameters beoordeeld. De parameters voor de grondexploitaties zijn evenwicht bepaald:

- De gehanteerde programmering is gebaseerd op regionale marktonderzoeken, de verwachte groei in de regio en de verwachte verder toenemende vraag naar bouwkavels in de regio.
- Conform voorgaande jaren zijn geen rentelasten doorgerekend in de grondexploitatie. Dit is conform het BBV, aangezien provincie Utrecht geen externe financiering kent.
- Kosten en opbrengsten zijn geactualiseerd (+1,7%) in de grondexploitatie in 2021. Wij hebben de stijgingen beoordeeld en deze zijn evenwichtig bepaald.

Onzekerheid over kosten PFOS-verontreiniging blijft in 2021 en is opgenomen in de toelichting

Een belangrijke onzekerheid in de grondexploitatie betreft de inschatting van de kosten voor sanering van de grond in het project (als gevolg van PFOS-verontreiniging). Het is nog niet duidelijk wat de verwachte kosten zijn en daarbij ook nog onzeker voor welk deel de kosten voor rekening van de provincie komen. De provincie is in gesprek met de Staat over de saneringsmogelijkheden (met daarnaast onderhandeling over eventueel kostenverhaal). In de grondexploitatie is nog beperkt rekening gehouden met deze risico's, aangezien de omvang hiervan nog niet in te schatten is. De geschatte mogelijke kosten zijn opgenomen in het deelproject Woonwijk, onder de verwachte kosten sanering en archeologie (€4,7 miljoen) is een stelpost van €1,0 miljoen opgenomen evenals €0,5 miljoen aan extra bodemonderzoeken PFOS. Van deze €0,5 miljoen is reeds €0,35 miljoen gerealiseerd. De situatie rondom PFOS is tevens opgenomen als risico in de paragraaf weerstandsvermogen. We constateren dat er voldoende aandacht is voor de onzekerheid en de verwachting van provincie Utrecht is dat er in 2022 overeenstemming met het Rijk wordt gerealiseerd.

Aanbiedingsbrief
Onze kernboodschappen
Onze conclusies
Ontwikkelingen 2021
Effecten Covid-19
Hart van de Heuvelrug
Specifieke dossiers
Jaarverslag
Jaarrekening
Speerpunten
Interne beheersing
Vooruitblik
Bijlagen

Toelichting specifieke dossiers

Verwerking overdracht Merwedekanaal na herindeling Vijfheerlenlanden in jaarrekening 2021

Bij de herindeling van de gemeente Vijfheerenlanden per 1 januari 2019 is een deel van het Merwedekanaal overgegaan van de provincie Zuid-Holland naar de provincie Utrecht. In 2021 is in concept overeenstemming bereikt over de vergoeding van het Rijk van €7,5 miljoen. Het hiervan nog niet ontvangen deel van €2,7 miljoen is als vordering in de jaarrekening 2021 verwerkt.

Bij het definitief maken van de Rijksafkoopsom gaat het juridische eigendom van het stuk Merwedekanaal naar de provincie Utrecht. Uit nadere analyse blijkt dat de overgang van het economische eigendom echter reeds is overgegaan op het moment van herindeling per 1 januari 2019. Deze is nu verwerkt per 1 januari 2021, in de materiële vaste activa, dit is verantwoord als investering in grond-, weg- en waterbouwkundige werken (€14,5 miljoen) . In het kader van de overdracht van het Utrechtse deel van het Merwedekanaal zijn op de balans van de provincie Zuid-Holland geactiveerde investeringen door de provincie Utrecht tegen boekwaarde overgenomen. Provinciale Staten heeft in de vergadering van 14 december 2021 hiervoor krediet (€14,5 miljoen) ter beschikking gesteld.

Voortgang Vernieuwde Regionale Tramlijn (VRT) conform planning

Na de vernieuwingsoperatie is op 3 januari 2021 tramlijn 60 weer in dienst gesteld. In 2021 is ruim €12 miljoen geïnvesteerd in het project VRT. Deze investeringen zijn conform het BBV verwerkt in de jaarrekening 2021. De ombouw SUNIJ-lijn is grotendeels afgerond. De projectorganisatie is daarmee afgeschaald en een kleiner team rondt de laatste werkzaamheden af in 2022. De vervoerskundige koppeling tussen de Uithoflijn en SUNIJ-lijn is verder uitgewerkt en heeft geleid tot een nieuwe samenwerkingsovereenkomst met de Gemeente Utrecht. Hierin is de financiële verdeling tussen de provincie Utrecht en de gemeente Nieuwegein vastgelegd. Verdere afwikkeling is verwacht vanaf 2022, waarvoor een resterend budget van €28 miljoen beschikbaar is.

Rijksbijdrage Uithoflijn definitief vastgesteld op €113,4 miljoen, project afgerekend met gemeente Utrecht

Nadat eind 2020 de decharge voor het project Uithoflijn is verleend, is de projectorganisatie per 1 januari 2021 opgeheven. Daarnaast is in 2021 de finale eindafrekening met gemeente Utrecht opgesteld, die in de jaarrekening 2020 reeds als vordering (€ 9,6 miljoen) is opgenomen.

Op basis van de ingediende verantwoordingen is de definitieve Rijksbijdrage € 113,4 miljoen. Dit is € 1,3 miljoen hoger dan opgenomen in de voorlopige eindafrekening met gemeente Utrecht ultimo 2020. Door de positieve bijstelling is de eindfactuur aan gemeente Utrecht € 8,6 miljoen geworden. Op 7 januari 2022 is dit bedrag ook daadwerkelijk ontvangen van gemeente Utrecht.

Subsidielastneming gewijzigd

In onze boardletter 2021 zijn wij reeds ingegaan op de nieuwe landelijke systematiek van lastneming voor meerjarige projectsubsidies en de stand van zaken bij Provincie Utrecht. We hebben op basis van onze jaarrekeningcontrole-werkzaamheden vastgesteld dat voor €30 miljoen aan subsidies (toegekend) de nieuwe systematiek van toepassing is, waarbij de lastneming in latere boekjaren plaatsvindt. Voor €23,6 miljoen was dit reeds in de gewijzigde begroting verwerkt en voor €6,6 miljoen is dit opgenomen in de bestemmingsvoorstellen bij de jaarrekening 2021. Daarnaast is €4,0 miljoen conform de systematiek als last verwerkt in 2021. We merken op dat bij het opstellen van de begroting 2022 nog onvoldoende aandacht is besteed aan het juist en volledig verwerken van de lastneming subsidies als gevolg van de landelijke wijzigingen. Hierdoor is de lastnemingssystematiek mogelijk nog niet juist verwerkt in de begroting 2022, wat gevolgen kan hebben op afwijkingen in de lastneming in de jaarrekening ten opzichte van de begroting. We adviseren om voor de subsidies boven het gestelde drempelbedrag inzichtelijk te maken dat deze juist in de begroting 2022 zijn verwerkt en een integrale analyse uit te voeren op de lastneming.

Aanbiedingsbrief
Onze kernboodschappen
Onze conclusies
Ontwikkelingen 2021
Effecten Covid-19
Hart van de Heuvelrug
Specifieke dossiers
Jaarverslag
Jaarrekening
Speerpunten
Interne beheersing
Vooruitblik
Bijlagen

Toelichting specifieke dossiers

Afloop garantieproduct in 2022

Het garantieproduct BNP Paribas Fortis is door de provincie Utrecht in het jaar 2007 aangeschaft. Dit garantieproduct loopt af in 2022, en wordt dan teruggestort naar provincie Utrecht. Op dit garantieproduct wordt een rendement behaald. We hebben vastgesteld dat dit rendement verantwoord is op de balans (disagio) en jaarlijks wordt een deel daarvan afgeschreven ten gunste van de exploitatie. De boekwaarde van de disagio ultimo 2021 is €800.000, hetgeen in 2022 volledig afgeschreven wordt. We hebben vastgesteld dat op 24 januari 2022 het openstaande bedrag (€ 25 miljoen) is teruggestort naar de provincie Utrecht en daarmee de obligatie is afgewikkeld.

Kapitaalstorting Regionale Ontwikkelingsmaatschappij (ROM)

Per eind mei 2020 is de ROM formeel opgericht. De provincie Utrecht heeft 36% van de aandelen en heeft hiertoe gedurende 2020 een bedrag van € 8 miljoen gestort. In de komende jaren zal de ROM investeringen doen in innovatieve sectoren en maatschappelijke opgaven. De provincie Utrecht en andere deelnemers in de Regionale Ontwikkelingsmaatschappij (ROM) zetten zich in voor versterking van de samenwerking en het instrumentarium voor het regionale economische ecosysteem. In 2021 heeft de ROM extra aandelen uitgegeven. De provincie heeft hiervan 3.636 aandelen verkregen met een nominale waarde van € 1 per stuk. De provincie heeft hiervoor € 8 miljoen betaald, het verschil tussen de nominale waarde en het betaalde bedrag betreft agio. De verkrijgingsprijs van de deelneming stijgt door de verkregen aandelen ultimo 2021 tot € 16 miljoen. Provincie Utrecht bezit hiermee 36% van het aandeel in de ROM.

Naast de provinciale kapitaalstorting leveren ook het Ministerie EZK, regionale partners en het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling cofinanciering. Hiermee wordt het totale fondsvermogen van ROM Regio Utrecht versterkt met circa € 32 miljoen voor extra financiële ondersteuning aan startups, scale-ups en innovatief MKB. Gezien het karakter van de investeringen is het onzeker hoe het eigen vermogen van de ROM zich in de komende jaren zal ontwikkelen. Daarnaast is nog onduidelijk in hoeverre het fonds revolverend is, waardoor de provincie een mogelijk risico loopt op de waardering van de uitstaande kapitaalstortingen. Het risico wordt door de provincie maximaal ingeschat op €4 miljoen (zijnde 25% van de totale kapitaalstorting). Gezien de omvang van het aantal uitstaande leningen bij startups, scale-ups en innovatieve MKB-ondernemingen (97 COL-regeling leningen, totaal €21 miljoen), is het resterende risico op een afwaardering van de deelnemingswaarde beperkt. We adviseren om op basis van de P&C cyclus, voldoende informatie beschikbaar te verkrijgen omtrent de waardering van de uitstaande kapitaalstortingen, zodat tijdig bijgesteld kan worden.

Aanbiedingsbrief
Onze kernboodschappen
Onze conclusies
Ontwikkelingen 2021
Effecten Covid-19
Hart van de Heuvelrug
Specifieke dossiers
Jaarverslag
Jaarrekening
Speerpunten
Interne beheersing
Vooruitblik
Bijlagen

Toelichting specifieke dossiers

Revolverend fonds – voorraad natuurgronden

De provincie Utrecht kent al diverse jaren (vanaf 2009) een revolverend fonds. Dit betreft de voorraad gronden die aangekocht en verkocht worden om hiermee uiteindelijk de provinciale en (inter)nationale natuurdoelstellingen te realiseren. De gronden worden hierbij verkocht om daarmee budget te realiseren voor de inrichting van natuur en nieuwe aankopen.

In het kader van de verslaggeving betreft dit een voorraad grond (gereed product en handelsgoederen). De boekwaarde per eind 2021 bedraagt €19,1 miljoen (€20,2 miljoen ultimo 2020). Gedurende 2021 is het aantal mutaties beperkt geweest. Er zijn enkele nieuwe gronden aangekocht (€0,2 miljoen) en er is voor €1,3 miljoen aan gronden verkocht. De waardering van de gronden is op perceelniveau door het college beoordeeld. Voor eventuele gronden waarbij de marktwaarde lager is dan de aanschafwaarde is een voorziening getroffen. De voorziening per jaareinde bedraagt €0,4 miljoen (2020: €0,7 miljoen). Wij constateren dat de waardering van de gronden consistent aan vorig jaar en evenwichtig is bepaald.

Juistheid en volledigheid van de niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

In de jaarrekeningcontrole hebben we geconstateerd dat de initiële onderbouwingen voor de niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen niet aansloot met de onderliggende brondocumentatie en contracten. Wij adviseren deze aansluiting zichtbaar op te stellen vanuit de contractadministratie. Daarnaast adviseren wij na te gaan welke overige rechten, verplichten en bijvoorbeeld overeenkomsten de provincie verder nog is aangegaan. Dit kan bijvoorbeeld door het doornemen van de besluitenlijsten van GS en PS. Dit om te kunnen monitoren welke verplichtingen zijn aangegaan en welke rechten de provincie heeft. Op basis van door ons verrichte aanvullende werkzaamheden kunnen wij instemmen met de opgenomen rechten en verplichtingen.

CONCEPT

- Aanbiedingsbrief
- Onze kernboodschappen
- Onze conclusies
- Ontwikkelingen 2021
- Jaarverslag
- Financiële positie
- Observaties jaarverslag
- Jaarrekening
- Speerpunten
- Interne beheersing
- Vooruitblik
- Bijlagen

Jaarverslag

In dit hoofdstuk beschrijven we wat ons is opgevallen in relatie tot de informatiewaarde van het jaarverslag. Daarnaast beschrijven we onze visie op de financiële positie.

04

CONCEPT

Aanbiedingsbrief
Onze kernboodschappen
Onze conclusies
Ontwikkelingen 2021
Jaarverslag
Financiële positie
Observaties jaarverslag
Jaarrekening
Speerpunten
Interne beheersing
Vooruitblik
Bijlagen

Financiële positie

Provincie Utrecht kent een goede financiële positie

In de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing zijn de BBV kengetallen toegelicht. Op basis van deze analyse blijkt een goede financiële positie voor de provincie Utrecht. Ten opzichte van de begroting 2021 en de jaarrekening 2020 zijn een aantal fluctuaties. Deze zijn met name te verklaren door het hogere resultaat voor mutaties reserves ten opzichte van de begroting.

In de doorkijk naar de begroting 2022 wordt een negatief saldo voor mutaties reserves van €100 miljoen verwacht ook om in te spelen op de groeisprong van provincie Utrecht.
In het tarief opcenten MRB is de ruimte van het door provincie Utrecht vastgestelde tarief ten opzichte van het wettelijke maximum tarief weergegeven. Het gemiddelde van alle provincies samen ligt op 83%.

Kengetallen	provincie Utrecht		
	2021	Begroting 2021 *	2020
Weerbaarheid			
Solvabiliteit	61%	58%	65%
Grondexploitaties	3%	1%	1%
Structurele exploitatieruimte	9%	0%	15%
Wendbaarheid			
Nettoschuldquote	25%	47%	-/-16%
Nettoschuldquote gecorrigeerd	24%	46%	-/-17%%
Tarief opcenten MRB provincie Utrecht t.o.v wettelijk tarief	64%	64%	64%

* Begroting 2021 na wijzigingen

Incidentele baten en lasten toegelicht in de jaarrekening

In de jaarrekening is het overzicht van incidentele baten en lasten opgenomen. Hierin is duidelijk toegelicht hoe het college de hoofdrichtlijn voor het opnemen van een incidentele baat of last heeft aangemerkt op basis van de door de Staten in de financiële verordening vastgestelde kaders. Tevens is een grensbedrag van €500.000 opgenomen, voor de posten boven het grensbedrag is een toelichting opgenomen. Uit de toelichting blijkt de reden waarom de post als incidenteel is opgenomen. Landelijk speelt er discussie omtrent de begripsvorming en uitwerking van de incidentele baten en lasten (mede op basis van een door een aantal provincies uitgebrachte notitie). Wij adviseren om de uitkomsten van de discussie te betrekken op de situatie van provincie Utrecht en hierop, waar nodig, in te spelen. De provincie heeft als toezichthouder reeds actief gecommuniceerd aan de Utrechtse gemeenten dat het, op dit moment, enkel een verduidelijking betreft en (nog) geen impact heeft op de verwerking. Zolang er geen status is vanuit de commissie BBV (door bijv. via V&A), geeft de provincie geen verdere invulling aan de discussie.

Aanbiedingsbrief
Onze kernboodschappen
Onze conclusies
Ontwikkelingen 2021
Jaarverslag
Financiële positie
Observaties jaarverslag
Jaarrekening
Speerpunten
Interne beheersing
Vooruitblik
Bijlagen

Risico’s en weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen is de afgelopen jaren toegenomen

Provincie Utrecht stuurt voor de ratio weerstandsvermogen op een bandbreedte van 1,4 tot 2,0. Dit betreft de verhouding tussen de reserve weerstandsvermogen en de inventarisatie van de risico’s voor het benodigde weerstandsvermogen. Voor 2021 komt de ratio weerstandsvermogen uit op 1,8.

In de figuur hiernaast van de ontwikkeling van het weerstandsvermogen hebben wij de ingeschatte risico’s afgezet tegen de algemene reserve als zijnde de incidentele weerstandscapaciteit. De toename van de weerstandscapaciteit betreft de toename in de algemene reserve tussen 2020 en 2021.

De provincie werkt voor de inschatting van de impact van de risico’s met een Monte Carlo-analyse om het effect op een statistische wijze te berekenen (aangezien niet alle risico’s tegelijk zullen optreden). Hiervoor is zichtbaar dat de ingeschatte risico’s in lijn liggen met de inventarisatie van 2020. De belangrijkste opgenomen risico’s betreffen:

- Terugvallende reizigersopbrengsten in de concessies
- Garantiefonds energie
- Cyberincidenten

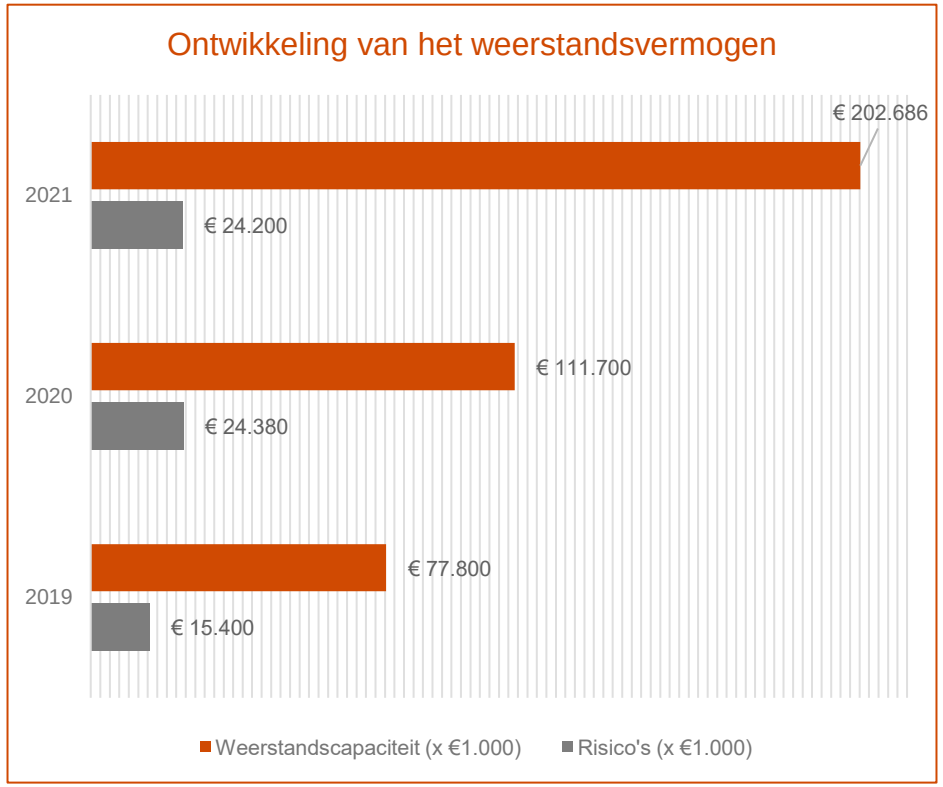

Aanbiedingsbrief
Onze kernboodschappen
Onze conclusies
Ontwikkelingen 2021
Jaarverslag
Financiële positie
Observaties jaarverslag
Jaarrekening
Speerpunten
Interne beheersing
Vooruitblik
Bijlagen

Voorspellend vermogen

Het resultaat van provincie Utrecht laat zich in dit tijdperk lastig voorspellen

In de onderstaande grafiek hebben we de verhouding weergegeven tussen de werkelijk en begrote lasten en baten. Hierbij is uitgegaan van de begroting na wijzigingen. In de grafiek is de trend zichtbaar dat in de afgelopen jaren de lasten lager zijn dan begroot en de baten hoger. Ten opzichte van 2019 is de mate van voorspelbaarheid wel toegenomen, echter zijn de verschillen nog wel groot. In de begroting na wijzigingen werd voor 2021 rekening gehouden met een negatief resultaat van €30 miljoen en de jaarrekening 2021 laat een positief resultaat van €17,5 miljoen zien voor mutaties reserves. Per saldo wordt €42,3 miljoen onttrokken aan de reserves, wat het resultaat na mutaties reserves op €59,8 miljoen positief brengt.

Ondanks de focus op het verbeteren van het realisme in het begrotingsproces zijn de financiële verschillen in 2021 groot. Op basis van de analyse van de verschillen worden door het college voorstellen gedaan voor het aanscherpen van de P&C-cyclus. Wij onderschrijven het belang hiervan. Belangrijke aandachtspunten die wij hierin willen meegeven zijn:

- het maken van meer realistische schattingen voor de realisatie van projecten waarbij de provincie afhankelijk is van derden;
- het verkorten van de doorlooptijd tussen peildatum rapportage en behandeling. Zo is de slotwijziging 2021 op 8 december behandeld in de Staten, maar is de peildatum voor de slotwijziging augustus 2021. Door de tijd tussen peildatum en behandeling te verkorten kan naar verwachting ook een meer actueel beeld worden geboden (mede omdat afgelopen jaren blijkt dat ontwikkelingen soms snel gaan). Dit kan ondersteunend werken om tot betere inschattingen te komen.
- In de kwaliteit van het voorspellend vermogen is het belangrijk om belangrijke ontwikkelingen, zoals de beoogde groeisprong 2040 van provincie Utrecht, een plaats te geven. Om de voortgang te kunnen monitoren is het belangrijk dat de kwaliteit van het voorspellend vermogen in de P&C cyclus toeneemt.

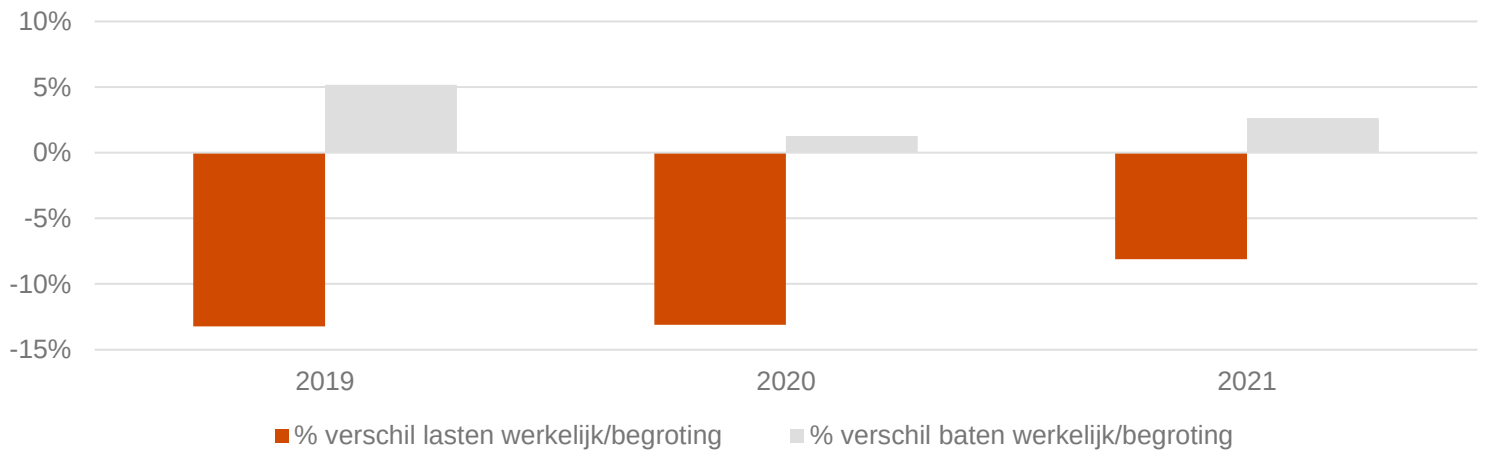

Aanbiedingsbrief
Onze kernboodschappen
Onze conclusies
Ontwikkelingen 2021
Jaarverslag
Financiële positie
Observaties jaarverslag
Jaarrekening
Speerpunten
Interne beheersing
Vooruitblik
Bijlagen

De kwaliteit van uw jaarverslag is voldoende

Jaarrekening en jaarverslag zijn verenigbaar

Wij hebben vastgesteld, op grond van de verkregen informatie in onze controle, dat de jaarrekening en het jaarverslag verenigbaar zijn.

Jaarverslag voldoet aan eisen BBV

In het BBV zijn diverse eisen opgenomen voor de vorm en inhoud van het jaarverslag. Wij hebben vastgesteld dat uw jaarverslag voldoet aan het BBV.

Kwaliteit paragrafen

Wij hebben vastgesteld dat alle verplichte informatie in de paragrafen is opgenomen. Daarnaast hebben wij de informatiewaarde van de paragrafen beoordeeld. Deze geven veel informatie over de realisatie ten opzichte van de uitgangspunten van het beleid. Wij adviseren wel om bondiger en meer op hoofdlijnen te rapporteren.

Informatiewaarde is voldoende

In 2020 zijn stappen gezet in het verbeteren van de kwaliteit van het jaarverslag (o.a. met infographics en het stoplichtenmodel). Samen met studenten is in 2021 via de methode Duisenburg gekeken naar een vijftal programma's. De uitkomsten zullen in 2022 worden gebruikt om het planning en control proces verder te versterken. Een positieve ontwikkeling waarbij wij adviseren om dit als Staten c.q. organisatie in 2022 verder vervolg te geven. Wij zijn van mening dat het jaarverslag de staten de gewenste informatie verschaft per beleidsterrein. Wel zien wij een aantal verbetermogelijkheden:

- het concreter maken van de meerjarendoelen (incl. beoogde leerdoelen) in de begroting, dit om ook concreter te kunnen rapporteren over de realisatie (ook een conclusie uit Duisenberganalyse)
- De uitwerking van de beoogde resultaten is verschillend in concreetheid, soms heel helder, soms algemeen. Dit heeft ook effect op de kleur van het opgenomen statusbolletjes (concrete resultaten zijn sneller oranje of rood, ook blijkt dat soms wisselend wordt omgegaan met het geven van een bepaalde kleur) en de toelichting (bij concretere beoogde resultaten is er ook veelal een betere toelichting op wat wel en niet is gelukt).
- Het opnemen van een reflectie op de uitkomst van de indicatoren.
- Nu wordt veelal ingegaan op verrichte activiteiten, terwijl het goed zou zijn om in de analyse meer te kijken naar het effect wat is bereikt met de verrichte activiteiten. Dit bijv. door het opnemen van effectindicatoren.
- Het jaarverslag is zeer uitgebreid met veel tekst. Door de verschillende onderdelen compacter te schrijven kan de leesbaarheid worden vergroot
- In de jaarrekening adviseren wij om de analyse op het verschil begroting/werkelijke reactie concreter te maken en meer in te gaan op onderliggende oorzaken.

CONCEPT

Aanbiedingsbrief
Onze kernboodschappen
Onze conclusies
Ontwikkelingen 2021
Jaarverslag
Jaarrekening
Verhoogde risico's
Verhoogde risico's
Rechtmatigheid
Schattingen
Fraude en wet- & regelgeving
Speerpunten
Interne beheersing
Vooruitblik
Bijlagen

Jaarrekening

In dit hoofdstuk geven we een beschrijving van de verrichte werkzaamheden met betrekking tot de verhoogde risico’s, rechtmatigheid en schattingen. Ten slotte staan we stil bij fraude en het niet naleven van wet -en regelgeving.

05

Aanbiedingsbrief
Onze kernboodschappen
Onze conclusies
Ontwikkelingen 2021
Jaarverslag
Jaarrekening
Verhoogde risico's
Verhoogde risico's
Rechtmatigheid
Schattingen
Fraude en wet- & regelgeving
Speerpunten
Interne beheersing
Vooruitblik
Bijlagen

Verhoogde risico’s (1)

Bij de uitvoering van de werkzaamheden ten aanzien van de verhoogde risico’s hebben we geen uitzonderingen of aanwijzingen van fouten of frauduleuze activiteiten opgemerkt

In onderstaande tabel geven wij een samenvatting van de bevindingen van verrichte werkzaamheden met betrekking tot de significante risico’s die in ons auditplan zijn vastgesteld. Ten opzichte van de boardletter hebben wij geen nieuwe risico’s geïdentificeerd.

Risico	Uitkomst controlewerkzaamheden
De inherente mogelijkheid van het management om interne beheersingsmaatregelen te doorbreken resulteert in een frauderisico	Het doorbreken van beheersingsmaatregelen door het management is op basis van de controlestandaarden altijd een significant risico. Interne beheersingsmaatregelen, ongeacht hoe goed in opzet en bestaan, kunnen risico's van materiële onjuistheden in de jaarrekeningen slechts beperken, en niet volledig afdekken, wegens de inherente beperkingen van interne beheersingsmaatregelen. We hebben een data-analyse uitgevoerd op (handmatige) boekingen 2021 voor Provincie Utrecht. We hebben uit hoofde van deze test geen ongebruikelijke transacties geconstateerd. Tevens zijn significante schattingen waarbij het college c.q. management een rol heeft in het opstellen daarvan onderdeel van onze controle.
Frauderisico in de inkomende subsidies, met juiste toerekening aan boekjaren (afgrenzing) en voldoen aan de voorwaarden.	Het frauderisico in deze opbrengststroom is dat over het algemeen geldt dat een provinciale wil sturen op de verwerking in een betreffend boekjaar. Wij hebben werkzaamheden verricht op de afgrenzing van inkomende subsidies waarbij wij de ontvangen subsidies in het boekjaar 2022 en de verantwoorde opbrengsten 2021 (met toets op het voldoen aan de subsidievoorwaarden) hebben gecontroleerd. Daarnaast hebben wij ook controlewerkzaamheden verricht op de overlopende passiva. Uit onze werkzaamheden zijn geen bijzonderheden naar voren gekomen.
Frauderisico bij uitgaande betalingen	Het frauderisico bij uitgaande betalingen komt naar voren op basis van tekortkomingen in de interne beheersing. Hierdoor ontstaat het risico dat onrechtmatige transacties plaatsvinden. Uit onze controlewerkzaamheden gericht op de juistheid van het rekeningnummer waaraan betalingen van inkopen, salarissen en subsidies plaatsvinden hebben wij geen bevindingen geconstateerd
Rechtmatigheid van de aanbestedingen: niet nakomen van aanbestedingsrichtlijnen.	De aanbestedingsrichtlijnen zijn complex. Voor de toelichting van de uitkomsten van de controle is opgenomen in de paragraaf rechtmatigheid

Aanbiedingsbrief
Onze kernboodschappen
Onze conclusies
Ontwikkelingen 2021
Jaarverslag
Jaarrekening
Verhoogde risico's
Verhoogde risico's
Rechtmatigheid
Schattingen
Fraude en wet- & regelgeving
Speerpunten
Interne beheersing
Vooruitblik
Bijlagen

Verhoogde risico’s (2)

Risico	Uitkomst controlewerkzaamheden
Aanbestedingen: het risico dat aanbestedingen worden gegund aan bevriende partijen	Dit risico rondom mogelijke gunning aan bevriende partijen is doorgaans bij provincies een verhoogd risico. Dit komt omdat provincies zaken doen met een veelvoud aan leveranciers met ook nog een grote diversiteit in inkoop van werken, goederen en diensten. Bij onze controlewerkzaamheden hebben we gecontroleerd of voldoende functiescheiding is gehanteerd bij aanbestedingstrajecten en bij het aangaan van contracten. Tevens hebben we beoordeeld of functiescheiding bij meerwerk ook nageleefd wordt. We hebben bij het uitvoeren van deze controlewerkzaamheden geen bevindingen geconstateerd.
Het risico op volledige verwerking van de materiële vaste activa als gevolg van complexe inrichting van de activa administratie	Wij hebben de volledigheid van de materiële vaste activa gegevensgericht gecontroleerd. De volgende elementen hebben hierbij verhoogde aandacht gekregen: • of alle investeringen die aan de activeringsvereisten voldoen ook daadwerkelijk geactiveerd zijn, dit ook in relatie tot de activering van WBS elementen waar primair kosten voor de exploitatie in worden verwerkt. • sluiten de activastaten en de kredietoverzichten aan met de begroting en de financiële administratie (met name op het aspect volledigheid). Wij hebben in de uitvoering geen bijzonderheden geconstateerd. Met de verrichte werkzaamheden is voldoende opvolging gegeven aan het geconstateerde risico. Wel dient opgemerkt te worden dat de aansluitingen en opmaken van het activaregister en de jaarrekening een aandachtspunt is voor de organisatie. Hier dienen goede interne controles op te worden uitgevoerd, aangezien dit nu al jaren een aandachtspunt is.
Het risico op een onjuiste verwerking van overlopende passiva	Wij hebben de juistheid van de overlopende passiva gegevensgericht gecontroleerd, door middel van het uitvoeren van detailwerkzaamheden op de juistheid en achterliggende documentatie en inschatting van de opgenomen overlopende passiva. Wij hebben in de uitvoering geen bijzonderheden geconstateerd.
Het risico op toerekening van subsidielasten aan het onjuiste boekjaar volgens de nieuwe wijze van lastneming	We hebben een gegevensgerichte controleaanpak uitgevoerd om vast te stellen dat de subsidielasten getrouw en rechtmatig zijn versterkt. Specifiek voor het verhoogde risico hebben we de nieuwe wijze van de verwerking van de lastneming van de subsidies vastgesteld, waarbij we geen uitzonderingen hebben geconstateerd in de verwerking voor 2021. Zie daarnaast onze opmerkingen ten aanzien van de verwerking in het begrotingsproces.

Aanbiedingsbrief
Onze kernboodschappen
Onze conclusies
Ontwikkelingen 2021
Jaarverslag
Jaarrekening
Verhoogde risico's
Verhoogde risico's
Rechtmatigheid
Schattingen
Fraude en wet- & regelgeving
Speerpunten
Interne beheersing
Vooruitblik
Bijlagen

Rechtmatigheid

De onrechtmatige Europese aanbestedingen zijn afgenomen van € 3,4 miljoen naar € 2,0 miljoen

Provincie Utrecht heeft intern een analyse uitgevoerd op het voldoen aan de (Europese)aanbestedingsregels. Op basis van de totale bestedingen per crediteur hebben wij tevens een deelwaarneming uitgevoerd. In de conclusievorming voor de Europese aanbestedingen hebben wij ook de interne analyse meegenomen.

Uit deze werkzaamheden voor 2021 blijkt een totale fout waarbij niet is voldaan aan de Europese aanbestedingsregels van €2,0 miljoen, daarnaast is voor €1,3 miljoen aan onzekerheden geconstateerd.

De interne controle van de rechtmatigheid aanbestedingen is verbeterd

De interne controle op de Europese aanbestedingen heeft in het afgelopen jaar een positieve ontwikkeling doorgemaakt. Daarbij zien wij dat de risicovolle dossiers worden onderzocht in een samenwerking tussen team inkoop, team AO/IC en de eenheid CCO. Tevens wordt per kwartaal een spendanalyse uitgevoerd inclusief toetsing aan het voldoen aan de aanbestedingsregels.

Voor diversie complexe dossiers worden memo’s opgesteld inclusief juridische toetsing om het wel of niet voldoen aan de (Europese) aanbestedingsregels te onderbouwen.

Het is positief dat interne controlewerkzaamheden worden uitgevoerd. In de voorbereiding op de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording is het belangrijk de keuze voor de specifieke dossiers en de omvang van het aantal geselecteerde dossiers te onderbouwen. Daarnaast zien we dat de doorlooptijd van de interne controles vrij lang is (van uitvoering tot het komen tot een provincie brede conclusie). Het is aan te bevelen te kijken hoe dit kan worden verkort.

Hieraan is door de afdeling inkoop opvolging gegeven door vanaf 2022 per kwartaal controles uit te voeren, om zo capaciteitsproblemen bij jaareinde te voorkomen.

Kwaliteit dossiervorming in het primaire proces moet nog toenemen

Uit de verschillende werkzaamheden blijkt dat de beheersing in het primaire proces rondom de aanbestedingen moet verbeteren. Dit komt naar voren in de volgende elementen:

- Er is een verkeerde aanbestedingsprocedure gekozen en de documentatie op grond waarvan de keuze voor de procedure is gemaakt is niet meer herleidbaar.
- Het documenteren van opdrachtverleningen in het kader van het contract en de aanbestedingsprocedure is niet toereikend, waardoor achteraf niet meer vast te stellen is of bij het gunnen van de opdracht de juiste aanbestedingsprocedure is gekozen
- We hebben één dossier geconstateerd waarbij is afgeweken van de mandaatregeling. Uiteindelijk is dit gerepareerd en daarmee is het dossier voor de jaarrekeningcontrole rechtmatig.

Een belangrijk aandachtspunt blijft de zichtbare interne beheersing in het primaire proces bij de keuze van de aanbestedingsprocedure, waarbij we adviseren een inkoopstart formulieren te hanteren en autoriseren als onderdeel van het proces en tevens vast te stellen dat deze formulieren altijd worden gehanteerd. We hebben vastgesteld dat deze wel aanwezig zijn, maar niet consequent worden toegepast.

Aanbiedingsbrief
Onze kernboodschappen
Onze conclusies
Ontwikkelingen 2021
Jaarverslag
Jaarrekening
Verhoogde risico's
Verhoogde risico's
Rechtmatigheid
Schattingen
Fraude en wet- & regelgeving
Speerpunten
Interne beheersing
Vooruitblik
Bijlagen

Rechtmatigheid

Geen sprake van onrechtmatigheden in het kader van begrotingsrechtmatigheid

Een onderdeel van onze rechtmatigheidscontrole betreft de naleving van het budgetrecht van de Staten. Is op programma of kredietniveau niet meer besteed dan waar u als Staten toe besloten heeft? Op basis van artikel 6 van uw financiële verordening blijkt dat de begroting wordt vastgesteld op programmaniveau. In de provinciale Nota Investeren (2017) is opgenomen dat een door de Staten verleend krediet taakstellend is op het totaal van de geraamde uitgaven. Dat impliceert dat overschrijdingen op jaarbasis zijn toegestaan, zolang deze binnen het totaal van het krediet blijven.

Begrotingsoverschrijdingen (op programmaniveau) kúnnen dus, in sommige gevallen, als onrechtmatig worden aangemerkt.

De spelregels rondom begrotingsrechtmatigheid veranderen vanaf 2022. In het hoofdstuk ‘Vooruitblik’ geven we inzicht in de gerelateerde ontwikkelingen.

Op programmaniveau zijn de lasten per programma niet hoger dan de begroting. Wel is in de jaarrekening een toelichting opgenomen inzake het krediet inzake de maatregelen op de N229, N226, N225, N228 en N417. Hiervoor is vastgesteld dat er geen sprake is van een kredietoverschrijding op het totaalkrediet.

Aanbiedingsbrief
Onze kernboodschappen
Onze conclusies
Ontwikkelingen 2021
Jaarverslag
Jaarrekening
Verhoogde risico's
Verhoogde risico's
Rechtmatigheid
Schattingen
Fraude en wet- & regelgeving
Speerpunten
Interne beheersing
Vooruitblik
Bijlagen

Schattingen (1)

De schattingen van het college nader uitgelicht

Bij het opstellen van de jaarrekening moet het college belangrijke boekhoudkundige schattingen, beoordelingen en aannames toepassen en toelichten. Wij hebben de belangrijkste schattingen, beoordelingen en aannames die door het college zijn gedaan beoordeeld en concluderen dat deze zijn gebaseerd op passende onderbouwingen en goed uitgebalanceerde overwegingen. Onderstaande tabel bevat een overzicht van onze bevindingen met betrekking tot die schattingen en oordelen.

Schatting	Waarde (x €1 miljoen)		Oordeel		Opmerkingen
	2021	2020	2021	2020	
Waardering immateriële vaste activa	28,0	28,3	●	●	Op de immateriële vaste activa wordt afgeschreven conform het afschrijvingsbeleid en de vereisten uit het BBV.
Waardering financiële vaste activa	46,0	38,3	●	●	De waardering van de financiële vaste activa (uitgezette leningen/deelnemingen) is getoetst door het college. Hierbij is, mede gezien Covid-19, kritisch gekeken naar mogelijke risico's. Voor eventuele risico's is een voorziening getroffen voor oninbaarheid (per 31-12-2021 €1,17 miljoen).
Waardering materiële vaste activa	620,2	556,0	●	●	De materiële vaste activa worden afgeschreven conform het afschrijvingsbeleid van de provincie. Wij kunnen instemmen met de waardering van de materiële vaste activa. De provincie kent veelal alleen activa met een maatschappelijke functie, waardoor toetsing op eventuele afwaarderingen niet noodzakelijk is.
Waardering grondexploitatie Hart van de Heuvelrug	4,6	3,5	●	●	Zie onderdeel grondexploitatie Hart van de Heuvelrug.

● Controleverschil ● Optimistisch ● Evenwichtig ● Voorzichtig

Aanbiedingsbrief
Onze kernboodschappen
Onze conclusies
Ontwikkelingen 2021
Jaarverslag
Jaarrekening
Verhoogde risico's
Verhoogde risico's
Rechtmatigheid
Schattingen
Fraude en wet- & regelgeving
Speerpunten
Interne beheersing
Vooruitblik
Bijlagen

Schattingen (2)

De schattingen van het college nader uitgelicht

Schatting	Waarde (x €1 miljoen)		Oordeel		Opmerkingen
	2021	2020	2021	2020	
Waardering debiteuren en overige uitzettingen	4,5	5,8	●	●	De waardering van deze posten is adequaat bepaald.
De waardering van de APPA voorziening	11,0	11,7	●	●	De voorziening voor wethouderspensioenen (APPA) per ultimo 2021 is onderbouwd door actuariële berekeningen (door een externe serviceorganisatie opgesteld). Door deze organisatie zijn de uitgangspunten uit de circulaire van het ministerie gebruikt. Wij kunnen instemmen met de gehanteerde uitgangspunten.
Overlopende activa en passiva	38,0/ 321,7	66,8/ 295,6	●	●	Uit de controle van de overlopende passiva komen dit jaar geen bevindingen naar voren.

● Controleverschil ● Optimistisch ● Evenwichtig ● Voorzichtig

Aanbiedingsbrief
Onze kernboodschappen
Onze conclusies
Ontwikkelingen 2021
Jaarverslag
Jaarrekening
Verhoogde risico's
Verhoogde risico's
Rechtmatigheid
Schattingen
Fraude en wet- & regelgeving
Speerpunten
Interne beheersing
Vooruitblik
Bijlagen

Fraude en wet- en regelgeving

Geen aanwijzingen of signalen van fraude geïdentificeerd. Geen gevallen van niet-naleving van wet- en regelgeving onder onze aandacht gekomen, uitgezonderd naleving aanbestedingsrichtlijnen

Wij hebben tijdens onze controle bijzondere aandacht besteed aan het proces dat u heeft opgezet om frauderisico's en risico's op het niet naleven van wet- en regelgeving te identificeren.

Provincie Utrecht heeft een geactualiseerde frauderisicoanalyse opgesteld en hierin is rekening gehouden met de aspecten van Misbruik en Oneigenlijk gebruik. Daarnaast worden de communicatie- en rapportage lijnen in het geval van (een vermoeden van) fraude en of M&O principes actief onder de aandacht gebracht. We zien dat de bewustwording in de organisatie op dit aspect ook toeneemt, o.a. doordat intern bepaalde casussen worden geconstateerd en hier actief opvolging aan wordt gegeven.

Fraude en integriteit verkrijgt nadrukkelijke aandacht

Fraude is een ernstig maatschappelijk probleem dat burgers, ondernemingen en de overheid financieel benadeelt. Het voorkomen en opsporen van fraude binnen uw organisatie is primair de verantwoordelijkheid van het college en degenen die belast zijn met governance. In dat kader verwachten wij dat u een frauderisicomanagementsysteem heeft geïmplementeerd dat bijdraagt aan het voorkomen en detecteren van fraude. Wij hebben de opzet en de implementatie van de relevante aspecten van het frauderisicomanagement-systeem geëvalueerd, zoals gedragscode, integriteitsplan, incidentenregistratie, onderzoeksprotocol en de frauderisicoanalyse. We hebben vastgesteld dat de frauderisicoanalyse in opzet en bestaan is getoetst en de werking in 2022 verder wordt uitgewerkt en getoetst.

Verantwoordelijkheden van het college en de staten

De primaire verantwoordelijkheid voor het voorkomen en opsporen van fraude en niet-naleving van wet- en regelgeving berust bij degenen die belast zijn met governance van de provincie (Provinciale Staten) en het college.

Als uw accountant is het onze verantwoordelijkheid om onze controle te plannen en uit te voeren om redelijke zekerheid te krijgen dat de jaarrekening als geheel geen materiële onjuistheden bevat, of die nu worden veroorzaakt door fraude of door fouten, rekening houdend met het toepasselijke wet- en regelgevende kader. Door de inherente beperkingen van een controle is het risico onvermijdelijk dat sommige materiële onjuistheden in de jaarrekening onopgemerkt blijven.

Geen aanwijzingen of signalen van fraude geïdentificeerd

Tijdens de controle van de jaarrekening 2021 zijn geen aanwijzingen van fraude onder onze aandacht gekomen.

Geen gevallen van niet-naleving van wet- en regelgeving onder onze aandacht gekomen, uitgezonder de naleving aanbestedingsrichtlijnen

Tijdens de controle van de jaarrekening 2021 zijn geen gevallen van niet-naleving van wet- en regelgeving onder onze aandacht gekomen, uitgezonderd de bevindingen die zijn geconstateerd ten aanzien van de naleving van (Europese) aanbestedingsrichtlijnen.

CONCEPT

- Aanbiedingsbrief
- Onze kernboodschappen
- Onze conclusies
- Ontwikkelingen 2021
- Jaarverslag
- Jaarrekening
- Speerpunten
- Cyber
- Rechtmatigheidsverantwoording
- Kapitaallasten
- Interne beheersing
- Vooruitblik
- Bijlagen

06

Speerpunten

Bij de uitvoering van de controle kunt u ons specifieke speerpunten meegeven. Dit hebben we met u besproken en uitgewerkt het controleplan. In dit hoofdstuk geven we onze bevindingen over die speerpunten. Dit in combinatie met onze boardletter waar we ook al deels zijn ingegaan op een aantal speerpunten.

Aanbiedingsbrief
Onze kernboodschappen
Onze conclusies
Ontwikkelingen 2021
Jaarverslag
Jaarrekening
Speerpunten
Cyber
Rechtmatigheidsverantwoording
Kapitaallasten
Interne beheersing
Vooruitblik
Bijlagen

Analyse van cyberrisico’s (1)

Als uitwerking van het speerpunt inzake cyberrisico’s hebben wij een cyberbeveiligingsrisico analyse op de openbaar beschikbare informatie verricht

Cyberbeveiliging vereist een prominente plek in het risicomanagement van uw organisatie

Cyberbeveiliging verandert snel en het is voor veel organisaties uitdagend om adequaat en snel te reageren op dreigingen. De toenemende digitalisering en de ontwikkeling van nieuwe technologieën kunnen bijdragen aan efficiëntere en effectievere processen, maar stellen tegelijkertijd ook hogere eisen aan informatiebeveiliging. Zo heeft de COVID-19-pandemie de afhankelijkheid van technologie geïntensiveerd en de beveiligingsbehoefte doen toenemen.

Het aantal cyberincidenten in zowel de publieke als de private sector neemt onverminderd toe. Bijna alle organisaties beschikken over enorme hoeveelheden aan uiterst gevoelige informatie, waar criminele actoren financieel van willen profiteren. Vaak worden organisaties geconfronteerd met ten minste een van de volgende bedreigingen:

- Diefstal van gevoelige informatie of intellectuele eigendommen;
- Aanvallen op operationele processen (bijvoorbeeld naar aanleiding van ransomware, Distributed Denial of Service (Ddos) aanvallen);
- Verlies van financiële eigendommen (bijvoorbeeld naar aanleiding van situaties waarbij zakelijke e-mail werd gecompromitteerd); of
- Situaties waarbij (componenten binnen) de toeleveringsketen werden gecompromitteerd.

Het afgelopen jaar is het aantal ransomware-aanvallen significant toegenomen. Daarbij is de aandacht vooral gericht op organisaties, waarvan de aanvallers menen dat de kans groot is dat ze het losgeld zullen betalen.

De Cyber Bedreigingen Analyse helpt om cyberrisico's te identificeren en te beheren

In onze boardletter zijn wij reeds ingegaan op de stand van zaken van de interne beheersing en eventuele aandachtspunten op het gebied van cyber security. Om nog verder invulling te geven aan het speerpunt hebben wij gedurende een periode van 10 dagen gegevens over de digitale voetafdruk van provincie Utrecht verzameld. Dit op basis van openbaar beschikbare informatie (zie ook volgende sheet voor zes aspecten). Na de verzamelfase zijn de gegevens geanalyseerd, beoordeeld en besproken met uw Chief Information Security Officer (CISO).

Deze analyse biedt een inzicht in de belangrijkste risico’s op basis van openbaar beschikbare informatie van provincie Utrecht. Het proces om deze informatie vergaren is vergelijkbaar met de methoden, die Google gebruikt om een website te indexeren. Uiteraard moeten de uitkomsten in samenhang worden gezien met de interne beheersmaatregelen en bewustwording binnen de organisatie.

De analyse is uitgevoerd door beveiligingsspecialisten in overeenstemming met cybersecurity best practices. De beoordeling van de geïdentificeerde risico’s is uitgevoerd op basis van de ervaring van onze specialisten en hun analysetechnieken voor het identificeren van dit type cybersecurity risico’s.

Het is belangrijk op te merken dat beveiliging een relatief begrip is en dat het onderzoek een openbaar toegankelijke momentopname is van de technologische infrastructuur van een organisatie. Daarom kunnen er nieuwe risico's ontstaan en / of kunnen bestaande risico's veranderen als gevolg van ontwikkelingen in de technologie of veranderingen die een organisatie heeft ondergaan.

Aanbiedingsbrief
Onze kernboodschappen
Onze conclusies
Ontwikkelingen 2021
Jaarverslag
Jaarrekening
Speerpunten
Cyber
Rechtmatigheidsverantwoording
Kapitaallasten
Interne beheersing
Vooruitblik
Bijlagen

Analyse van cyberrisico's (2)

De analyse is uitgevoerd aan de hand van zes categorieën namelijk websites, netwerkdiensten, merkreputatie, repositories (openbaar toegankelijke codes), mobiele toepassingen, Cloud en SaaS. Op basis van de uitkomsten zijn hier risicoscores aan gekoppeld. De risicoscores zijn afgeleid van meer dan 100 technische aspecten, die zijn getoetst op de naleving van cybersecurity best practices, -standaarden en -raamwerken

De analyse levert de volgende aandachtspunten op:

- Er zijn twee mobiele applicaties geïdentificeerd (beide beschikbaar in de Google Play en de Apple Stores), die gelinkt zijn aan de Provincie Utrecht. Hierbij zijn diverse kwetsbaarheden geïdentificeerd, waaronder het gebruik van een zeer zwak versleutelingsmechanisme. We raden aan om periodieke beoordelingen uit te voeren op de beveiliging van uw mobiele applicaties.
- Er zijn verschillende top-level domeinen beschikbaar voor de website van de provincie Utrecht. Niet alle varianten verwijzen door naar de website van provincie Utrecht. Het is raadzaam om het eigenaarschap van deze top-level domeinen te achterhalen en vast te stellen dat deze domeinen niet gebruikt worden voor malafide activiteiten.
- Er kunnen verbeteringen worden aangebracht om het publieke aanvalsoppervlak van uw organisatie te beperken. Het beveiligingsprincipe van "minste privileges" is gericht op het beperken van toegangsrechten. Onze analyses laten zien dat er momenteel diensten op het publieke internet worden blootgesteld, die volgens best practices op het gebied van beveiliging beperkt zouden moeten worden. Er wordt gebruik gemaakt van openbare internetdiensten die niet het beveiligingsniveau hebben, welke provincie Utrecht nastreeft.
- Wanneer aanvallers tijdens een hackingcampagne inloggegevens verkrijgen, geven zij deze vaak vrij op dark web-fora. Uit onze analyse blijkt dat inloggegevens zijn ontdekt in een (verouderde) inbraakdatabases. De gegevens zijn meestal verkregen bij grote inbreuken, zoals (maar niet beperkt tot) bekende hacks op LinkedIn, DropBox en Adobe. Op dit soort diensten gebruikte een gedupeerde collega zijn of haar bedrijfsemailadres. Het is raadzaam om bekendgemaakte databases met lekken in de gaten te houden en periodiek te beoordelen of informatie met betrekking tot uw organisatie erin is opgenomen. Door dit specifieke soort informatie op te nemen in monitoringoplossingen (zowel voor publieke diensten met inlogmogelijkheden als voor uw interne systemen) kunt u een vroege indicator krijgen van kwaadaardige activiteiten tegen uw organisatie (bv. een aanvaller heeft de informatie verkregen en probeert daarna actief voet aan de grond te krijgen; dit helpt om mogelijk de impact van een aanval vroeg in

Aanbiedingsbrief
Onze kernboodschappen
Onze conclusies
Ontwikkelingen 2021
Jaarverslag
Jaarrekening
Speerpunten
Cyber
Rechtmatigheidsverantwoording
Kapitaallasten
Interne beheersing
Vooruitblik
Bijlagen

Rechtmatigheidsverantwoording

Een overzicht van de veranderingen

De kadernota rechtmatigheid 2022 is gepubliceerd

In augustus 2021 is de kadernota rechtmatigheid 2022 verschenen. De commissie BBV geeft in deze nota haar visie over de invulling van het begrip rechtmatigheid in de rechtmatigheidsverantwoording. De kadernota bevat stellige uitspraken en aanbevelingen die relevant zijn voor uw provincie. Daarnaast is er voor de statenleden een hoofdstuk (hoofdstuk 2) waarin op hoofdlijnen uitleg wordt gegeven over het begrip rechtmatigheid en de rollen die de verschillende partijen hebben rondom de toepassing van rechtmatigheid. Wij bevelen u aan om kennis te nemen van dit hoofdstuk.

Wat is er veranderd?

- Het college rapporteert over de rechtmatigheid van de jaarrekening en niet de accountant. De nadere toelichting wordt opgenomen in de paragraaf bedrijfsvoering.
- De staten bepalen een grens waarboven afwijkingen in de verantwoording moeten worden opgenomen en deze bedraagt maximaal 3%.
- Regels voor begrotingsonrechtmatigheid dienen in de financiële verantwoording te worden vastgelegd.
- De accountant geeft een verklaring bij de getrouwheid van de jaarrekening, inclusief de rechtmatigheidsverantwoording die daar onderdeel van uitmaakt.
- In het verleden telden getrouwheidsfouten ook als rechtmatigheidsfouten. Voor de rechtmatigheidsverantwoording is dit niet meer het geval; daarin worden alleen rechtmatigheidsfouten toegelicht die afwijkingen zijn van het voorwaarden-, begrotings- of M&O-criterium;
- De provincie dient bewust controlewerkzaamheden te doen c.q. beter vast te leggen voor onderbouwing van de rechtmatigheidsverantwoording.

Wat zijn de misverstanden?

- Het college wordt nu verantwoordelijk voor de rechtmatigheid. Dit klopt niet. Dit was namelijk al zo, dus dit is niet veranderd.
- De werkzaamheden van de accountant worden minder. Dit klopt niet. Omdat de accountant een getrouwheidsoordeel geeft bij de rechtmatigheidsverantwoording, dient de accountant net zoveel werkzaamheden te verrichten als in het verleden.
- Rechtmatigheidsfouten kunnen nog steeds leiden tot een anders dan goedkeurende controleverklaring. Dat klopt niet. Rechtmatigheidsfouten wegen niet meer mee voor het oordeel van de accountant en kunnen dus ook niet leiden tot een aangepaste controleverklaring. Indien de getrouwheid van de rechtmatigheidsverantwoording zelf niet kan worden vastgesteld, kan dit impact hebben op de controleverklaring van de accountant.
- Een rechtmatigheidsverantwoording is hetzelfde als een ‘In Control Statement’. Dat klopt niet. Een In Control Statement omvat meer aspecten dan rechtmatigheid.
- Het college moet alle afwijkingen toelichten. Dat klopt niet. In de rechtmatigheidsverantwoording licht het college alle afwijkingen toe voor zover die leiden tot een overschrijding van de verantwoordingsgrens van 1% (maximaal 3%). In de paragraaf bedrijfsvoering wordt een toelichting gegeven op alle afwijkingen die uitkomen boven de rapporteringstolerantie.

Aanbiedingsbrief
Onze kernboodschappen
Onze conclusies
Ontwikkelingen 2021
Jaarverslag
Jaarrekening
Speerpunten
Cyber
Rechtmatigheidsverantwoording
Kapitaallasten
Interne beheersing
Vooruitblik
Bijlagen

Rechtmatigheidsverantwoording

Goede stappen gezet bij het proefdraaien in 2021; doorpakken voor 2022 in focus en kwaliteit

Rechtmatigheidsverantwoording van proefjaar naar definitieve uitvoering

In het traject van de totstandkoming van de Kadernota rechtmatigheid 2022 bleek dat er een brede behoefte was aan een nadere duiding van de inhoud en reikwijdte van de paragraaf bedrijfsvoering. Daarom heeft de commissie BBV een afzonderlijke Notitie paragraaf bedrijfsvoering uitgebracht.

Mogelijke inhoud van de paragraaf bedrijfsvoering

De paragraaf bedrijfsvoering kent geen voorgeschreven wettelijke structuur. Feitelijk kunnen alle onderwerpen met een overkoepelend karakter die de provinciale bedrijfsvoering en organisatie betreffen in deze paragraaf aan de orde komen. Zo kan in deze paragraaf ingegaan worden op onderwerpen als integriteit, innovatie en privacy. Maar ook de organisatiestructuur, personeelsbeleid, duurzaamheidsbeleid en investeringsbeleid kunnen aan de orde komen. Voorop staat dat de eigenheid van de provincie en de wens van de Staten bepalend is voor de onderwerpen in de paragraaf bedrijfsvoering.

Vanuit de kadernota rechtmatigheid komen voor de paragraaf bedrijfsvoering de volgende stellige uitspraken naar voren voor 2022:

- In de paragraaf bedrijfsvoering wordt op basis van de afspraken met provinciale staten, aanvullende informatie opgenomen over de individueel geconstateerde afwijkingen in de rechtmatigheidsverantwoording;
- In de paragraaf bedrijfsvoering beschrijft het college welke actie het onderneemt om de afwijkingen in de toekomst te voorkomen.

In de paragraaf bedrijfsvoering 2021 heeft het college een beknopte toelichting op de controle op rechtmatigheid opgenomen. Voor 2022 is het belangrijk dat de informatie over bovenstaande thema’s verder wordt uitgebreid.

Er is in de jaarrekening geen diepgaande analyse opgenomen om de afwijkingen in de toekomst te voorkomen. We adviseren deze toelichting in de jaarstukken 2022 specifiek te benoemen als onderdeel van de paragraaf bedrijfsvoering.

Provincie Utrecht heeft 2021 benut om te investeren in de kwaliteit van de tweede en derde lijn

Het college heeft in dit overgangsjaar 2021 een proef rechtmatigheidsverantwoording opgesteld en de paragraaf bedrijfsvoering in het jaarverslag van de jaarstukken 2021 is reeds geactualiseerd. Dit is het moment voor u als staten om te reflecteren op het voorstel van het college en kan u waar nodig nog bijstellen.

De proefverantwoording is tot stand gekomen op basis van de uitvoering van het plan van aanpak rechtmatigheidsverantwoording in 2021. De focus lag hier vooral op het uitvoeren van verbijzonderde interne controlewerkzaamheden door team AO/IC (tweede lijn) en de review hierop door CCO (derde lijn). In de uitvoering, documentatie en review van de werkzaamheden is een goede basis voor de rechtmatigheidsverantwoording in 2022 gelegd. Belangrijke aandachtspunten die wij hebben besproken voor de doorontwikkeling zijn:

- Betrek alle materiële stromen en relevante balansmutaties in de conclusievorming. Denk hieraan Europese aanbesteding, materiële vaste activa en mutaties in de reserves
- Doorpakken in de kwaliteit en diepgang van de werkzaamheden
- Geconstateerde fouten en leemten in interne beheersing in de eerste lijn bij de proceseigenaren beleggen.

Aanbiedingsbrief
Onze kernboodschappen
Onze conclusies
Ontwikkelingen 2021
Jaarverslag
Jaarrekening
Speerpunten
Cyber
Rechtmatigheidsverantwoording
Kapitaallasten
Interne beheersing
Vooruitblik
Bijlagen

Rechtmatigheidsverantwoording

Goede stappen gezet in 2021; nu doorpakken in 2022

Regels voor begrotingsonrechtmatigheid dienen in de financiële verantwoording te worden vastgelegd

In de verantwoording dienen het college en de Staten toe te lichten wat de begrotingsonrechtmatigheden zijn. De commissie BBV adviseert om tussen Staten en college af te spreken hoe afwijkingen van de begroting geïnterpreteerd worden in het kader van het uitoefenen van het budgetrecht door de staten. Begrotingsonrechtmatigheden die binnen de beleidskaders van de staten passen, moeten worden opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording (voor zover de verantwoordingsgrens is overschreden), maar worden dan niet nader toegelicht in de rechtmatigheidsverantwoording.

Vanuit PwC hebben we recent een ‘blog’ gepubliceerd over ‘De rol van de gemeenteraad c.q. staten bij de rechtmatigheidsverantwoording’ waarin een zestal adviezen wordt geschreven voor o.a. statensleden. Eén van die adviezen is: “Wees helder over de gewenste rapportage door het college”. In de boardletter hebben we geadviseerd om voor te sorteren op de invoering van de rechtmatigheids-verantwoording en (bijvoorbeeld) de paragraaf bedrijfsvoering al hierop in te richten.

Vereiste communicatie op grond van controlestandaarden	Heeft het college reeds afspraken gemaakt over deze onderwerpen:		
	Ja	Onder handen	N.v.t.
De verantwoordingsgrens voor 2022 is bepaald op basis van de totale lasten inclusief toevoegingen aan reserves	●		
De verantwoordingsgrens voor 2022 is vastgesteld door de staten	●		
Het normenkader 2022 is onder handen of datum vaststelling door de staten is gepland	●		
De financiële verordening is herzien indien er staat dat de accountant de rechtmatigheid toetst		●	
De financiële verordening bevat op welke wijze wordt omgegaan met begrotingsonrechtmatigheden		●	
Het college en de staten hebben overeenstemming inzake de mate van detail in de paragraaf Bedrijfsvoering		●	
Het interne controleplan van de provincie bevat een scoping van de processen en balansposten, risicoanalyses per proces en post en controleaanpak	●		

Aanbiedingsbrief
Onze kernboodschappen
Onze conclusies
Ontwikkelingen 2021
Jaarverslag
Jaarrekening
Speerpunten
Cyber
Rechtmatigheidsverantwoording
Kapitaallasten
Interne beheersing
Vooruitblik
Bijlagen

Verwerking kapitaallasten

De administratieve verwerking van kapitaallasten in SAP

Als speerpunt is de administratieve verwerking van de kapitaallasten (afschrijvingen) in SAP (de financiële administratie) naar voren gebracht door de FAC. Op basis van de analyse van de vraag hebben wij het onderwerp in de volgende deelvragen uitgewerkt:

- Waarom zijn in de zomernota 2021 de kapitaallasten nog niet verwerkt en hoe wordt dit opgelost?
- Hoe wordt de juistheid en volledigheid van de afschrijvingslasten over 2021 vastgesteld?

Verwerking kapitaallasten in de zomernota 2021

De provincie Utrecht is in juni 2021 gestart met het verwerken van de afschrijvingslasten voor 2021. De belangrijkste reden hiervoor is dat met het boeken van de afschrijvingslasten wordt gewacht tot het voorgaande boekjaar (in dit geval 2020) definitief is afgesloten. De provincie Utrecht wacht met het definitief afsluiten van het voorgaande boekjaar tot de definitieve afronding van de jaarrekeningcontrole. Voor het boekjaar 2020 was dat op 28 mei 2021. De zomernota wordt echter op een eerder moment opgesteld.

Om te voorkomen dat in de zomernota de afschrijvingen nog niet zijn verwerkt wil de provincie Utrecht zich richten op een eerdere afwikkeling van de jaarrekeningcontrole en daarmee het eerder boeken van de afschrijvingslasten in het nieuwe jaar.

De beheersing van de materiële vaste activa administratie is hierbij een belangrijk aandachtspunt. Wanneer de beheersing toeneemt, kan de inhoudelijke controle op de materiële vaste activa eerder worden afgerond en daarmee ook de activa administratie worden afgesloten. Zodat eerder kan worden gestart met boekingen in het nieuwe jaar.

Juistheid en volledigheid van de afschrijvingslasten in 2021

In de opvolging van het speerpunt hebben we nadere analyses uitgevoerd op de verwerking van de afschrijvingslasten. Dit betreffen de volgende werkzaamheden:

- Bij investeringen is de verwachte levensduur en de datum start afschrijvingen juist weergegeven in het systeem
- Juiste classificatie van de activa categorie
- Cijferanalyse van de afschrijvingslasten in relatie tot de investeringen en totale materiële vaste activa
- Analyse van activa waaraan geen afschrijvingskosten zijn gekoppeld.

Uit deze werkzaamheden zijn geen bevindingen naar voren gekomen.

Aanbiedingsbrief
Onze kernboodschappen
Onze conclusies
Ontwikkelingen 2021
Jaarverslag
Jaarrekening
Speerpunten
Interne beheersing
Ontwikkelingen IB
Kwaliteit jaarafsluiting
Vooruitblik
Bijlagen

Kwaliteit interne beheersing

In dit hoofdstuk lichten wij relevante ontwikkelingen ten opzichte van de boardletter en de kwaliteit van het afsluitproces toe

07

Aanbiedingsbrief
Onze kernboodschappen
Onze conclusies
Ontwikkelingen 2021
Jaarverslag
Jaarrekening
Speerpunten
Interne beheersing
Ontwikkelingen IB
Kwaliteit jaarafsluiting
Vooruitblik
Bijlagen

Kwaliteit interne beheersing

Formalisatie en verdere ontwikkeling kwaliteit primaire processen

Formaliseren van primaire processen krijgt nadrukkelijk de aandacht

De tweede en derde lijn werkt nadrukkelijk in de coachende en signalerende rol aan het formaliseren van de primaire processen in de eerste lijn. Door het gestructureerd uitwerken van de processen van inkoop, personeel en subsidies en later in het jaar de processen inzake treasurybeheer en aan- en verkoop van gronden. In deze uitwerking van de processen is aandacht voor de risico's in het proces, bijvoorbeeld aantrekken van gelden van de geld- en/of kapitaalmarkt en de formele inrichting van functiescheiding. We adviseren om naast de genoemde processen, ook andere materiële processen te formaliseren en hierbij tevens aandacht te behouden voor mogelijke risico's door fouten of (mogelijke) fraude. Daarbij is het belangrijk om de kennis in het primaire proces over de financiële verantwoording, mogelijke risico's en eventuele gevolgen van de wijze van administratie verder te vergroten.

CMP tool verder in ontwikkeling

In 2021 is provincie Utrecht gestart met het gebruiken van CMP (ten behoeve van continue monitoring van transacties), waarover we reeds gerapporteerd hebben in onze board letter. We hebben vastgesteld dat er op dit moment 7 controles in gebruik zijn. Daarnaast zijn er 10 controles in ontwikkeling, die momenteel als pilot worden ingezet. Deze controles zien voornamelijk toe op het inperken van rechten in SAP bij kritische transacties, bijvoorbeeld functiescheidingen bij betaalbestanden aanmaken en goedkeuren of bij wijzigingen in crediteurstamgegevens.

Uit de verrichte acties en de lopende pilots, blijkt dat de CMP-tool wordt ingezet voor (verdere) beheersing van de processen en rechten in SAP.

Beheer en regieorganisatie SAP wordt formeel georganiseerd

Om de kwaliteit van de primaire processen te verbeteren en in navolging van onze adviezen uit de boardletter wordt de beheer en regieorganisatie rondom SAP verder ingericht. Uit de analyse van de bevindingen uit de boardletter bleek dat de formele processen zoals wijzigingsbeheer, toegangsbeheer en autorisaties niet op één plaats in de organisatie waren belegd. Tevens wordt SAP niet alleen gebruikt voor de financiële administratie, maar ook voor mobiliteit en de inrichting van het nieuwe subsidieproces.

In de beheer- en regieorganisatie SAP worden de gebruikersgroepen bij elkaar gebracht en is het doel om op uniforme en gestructureerde wijze vorm te geven aan het wijzigingsbeheer, toegangsbeheer en de autorisaties. Wij zien dit als een goede ontwikkeling om het beheer van een kritische applicatie als SAP naar een hoger niveau te brengen.

Aanbiedingsbrief
Onze kernboodschappen
Onze conclusies
Ontwikkelingen 2021
Jaarverslag
Jaarrekening
Speerpunten
Interne beheersing
Ontwikkelingen IB
Kwaliteit jaarafsluiting
Vooruitblik
Bijlagen

Proces jaarafsluiting verbeteren om versnelling door te kunnen zetten

In 2021 is de verbetering van de kwaliteit en de beoogde versnelling in het jaarrekeningproces niet doorgezet. In het proces in 2021 zijn diverse acties uitgezet om het traject te verbeteren (zoals het uitvoeren van tussentijdse afsluitingen), maar de gewenste stappen in kwaliteit en snelheid zijn niet behaald. Oorzaken hiervoor zijn onder andere ziekte van medewerkers in het coördinatieproces, de flinke toename van het aantal SiSa regelingen en de complexiteit van de materiële vaste activa administratie.

Na interventie in het jaarrekeningproces is de communicatie (zowel intern als met ons als accountant) aangescherpt, zijn de communicatielijnen duidelijk geworden en is een verbinding gelegd tussen de inhoudelijke analyses en oplevering van de (financial)controllers en de financiële administratie.

De onderlinge samenwerking tussen de organisatie en het controleteam is ondanks de uitdagingen en het hybride werken goed verlopen.

Belangrijke aandachtspunten voor de verbetering:

- Het jaarrekening dossier is niet volledig conform planning opgeleverd (o.a. grondexploitaties, materiële vaste activa en reservemutaties), doordat niet alle boekingen gereed waren, maar ook omdat interne controles uitgevoerd moesten worden. Kwetsbaarheid in een aantal rollen blijft hierin net als in voorgaande jaren een belangrijk thema.
- Na de oplevering van de eerste concept jaarrekening bleek dat de interne kwaliteitstoets nog niet was uitgevoerd. Ook was niet voor alle betrokkenen duidelijk dat nog sprake zou zijn van materiële nagekomen boekingen, waardoor het balansdossier en de onderbouwingen niet aansloten met de jaarrekening. Een voorbeeld hiervan is een toevoeging van de voorziening spaarverlof in periode 13, na oplevering van de conceptversie jaarrekening.
- De brede kennis van het BBV moet (ondanks trainingen over 2020/2021) verder toenemen. Nu is de organisatie voor de specifieke kennis afhankelijk van een beperkte aantal (ingehuurde) medewerkers.

We adviseren om op basis van de leerpunten van de jaarrekeningcontrole 2021 een herontwerp te maken van het jaarafsluitingsproces met hierin plaats voor de verschillende betrokken rollen. Dit ook vanuit de wens om het besluitvormingsproces ten aanzien van de jaarrekening in de Staten met een maand te vervroegen.

CONCEPT

Aanbiedingsbrief
Onze kernboodschappen
Onze conclusies
Ontwikkelingen 2021
Jaarverslag
Jaarrekening
Speerpunten
Interne beheersing
Vooruitblik
Onze controleverklaring
Wijzigingen standaarden
Bijlagen

08

Vooruitblik

In dit hoofdstuk van het verslag bespreken wij de relevante ontwikkelingen die vanaf het jaar 2022 relevant zijn voor uw provincie. Dat zijn onder meer de veranderende controleverklaring en een wijzigingen in (onze) controlestandaarden.

Aanbiedingsbrief
Onze kernboodschappen
Onze conclusies
Ontwikkelingen 2021
Jaarverslag
Jaarrekening
Speerpunten
Interne beheersing
Vooruitblik
Onze controleverklaring
Wijzigingen standaarden
Bijlagen

Onze controleverklaring

Onze controleverklaring wordt uitgebreider op het aspect fraude

Aankomende wijzigingen in de controleverklaring van accountants ten aanzien van fraude en continuïteit

Op 8 december 2021 heeft de Koninklijke Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (NBA) besloten dat accountants voor jaarrekeningcontroles die vallen binnen het domein van de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta) vanaf het boekjaar 2022 uitgebreider moeten rapporteren over fraude en continuïteit in de controleverklaring. Deze wijzigingen zullen ook van invloed zijn op de controleverklaring die wij vanaf 2022 verstrekken.

Ten aanzien van fraude zullen wij op basis van de aangepaste standaard gaan rapporteren over de risico-inschatting, verrichte werkzaamheden en materiële bevindingen ten aanzien van fraude. Ten behoeve daarvan zullen we de frauderisico-analyse van de provincie Utrecht onderzoeken, waaronder:

- de implementatie van een gedragscode met ethische gedragsregels voor het creëren van een cultuur van eerlijkheid;
- de door de organisatie uitgevoerde frauderisicoanalyse (zowel opzet, bestaan als werking);
- de maatregelen van interne beheersing die getroffen zijn om specifieke frauderisico’s te mitigeren;
- de wijze waarop het management opvolging geeft aan meldingen van klokkenluiders of andere signalen van fraude;
- het opstellen van een redresplan en uitvoeren en monitoren van de acties.

We hebben vastgesteld dat een frauderisicoanalyse reeds in ontwikkeling is binnen de organisatie, waarbij de opzet en bestaan van risico’s en interne beheersingsmaatregelen zijn beoordeeld. In 2022 dient een verdere borging van de toetsing van de werking van de interne beheersingsmaatregelen, en indien nodig, bijsturing van deze maatregelen onderhanden genomen te worden.

Aanbiedingsbrief
Onze kernboodschappen
Onze conclusies
Ontwikkelingen 2021
Jaarverslag
Jaarrekening
Speerpunten
Interne beheersing
Vooruitblik
Onze controleverklaring
Wijzigingen standaarden
Bijlagen

Wijzigingen standaarden

Meer focus op het proces van risico-identificatie en -beoordeling

Als onderdeel van onze op risico's gebaseerde controle richten wij ons op de gebieden met het grootste risico op afwijkingen van materieel belang. Als reactie op een veranderende en steeds complexere omgeving die uw provincie beïnvloedt, zullen we onze aandacht en inspanning vergroten om uw organisatie en het risico-identificatie- en beoordelingsproces te begrijpen. Hierbij worden ook specifiek de IT-omgeving en bijbehorende risico's meegenomen. Dit sluit aan bij de doelstelling van de herziene controlestandaard 315, die vanaf 2022 van kracht wordt. Wij constateren dat het college zich voldoende focust op onafhankelijke risico-identificatie en/of beoordeling. In dit kader willen wij uw aandacht vragen voor:

- De kwaliteit van de end-to-end procesbeschrijving, inclusief gerelateerde journaalposten, waarbij focus wordt gelegd op tijdige afsluiting en controle van uitgevoerde journaalposten in periode 13 en 14.
- De kwaliteit van de risicoanalyse uitgevoerd door het college, waarbij tevens ook een specifieke risicoanalyse wordt uitgevoerd voor het onderwerp fraude. Risico’s kunnen zich in de jaren ontwikkelen/voordoen en we vragen daarom aandacht voor een jaarlijkse update van de analyse.
- De risico’s op onrechtmatigheden, als onderdeel van de risicoanalyse
- Communicatie aan en discussie met de Staten over geïdentificeerde risico's
- De aandacht voor de mate van IT-afhankelijkheid van organisatieprocessen en het daaruit voortvloeiende risico

We zijn meer dan bereid om dit onderwerp en de bijbehorende wederzijdse verwachting te bespreken in afwachting van de samenwerking voor volgend jaar.

CONCEPT

Aanbiedingsbrief
Onze kernboodschappen
Onze conclusies
Ontwikkelingen 2021
Jaarverslag
Jaarrekening
Speerpunten
Interne beheersing
Vooruitblik
Bijlagen
SiSa
Wet normering topinkomens
Materialiteit
Communicatie
Verantwoordelijkheden

09

Bijlagen

In de eerste bijlage beschrijven we de uitkomsten van de werkzaamheden ten aanzien van de SiSa-bijlage. Daarna staan we stil bij onze controle van de Wnt-verantwoording. Vervolgens lichten we de materialiteit toe. Tot slot geven we een update over de verplichte communicatie

Aanbiedingsbrief
Onze kernboodschappen
Onze conclusies
Ontwikkelingen 2021
Jaarverslag
Jaarrekening
Speerpunten
Interne beheersing
Vooruitblik
Bijlagen
SiSa
Wet normering topinkomens
Materialiteit
Communicatie
Verantwoordelijkheden

SiSa

Geen bevindingen in de SiSa-bijlage

Wij hebben in onze controle specifieke werkzaamheden verricht om een oordeel te kunnen geven over de getrouwheid en rechtmatigheid van de financiële verantwoordingsinformatie in de SiSa-bijlage bij de jaarrekening 2021. In 2021 zijn er veel SiSa-regelingen bijgekomen. Van de 24 huidige regelingen zijn er 10 nieuw ten opzichte van voorgaand jaar. Voor de bevindingen uit onze controle gelden op grond van het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (‘BADO’) zwaardere rapporteringtoleranties dan voor andere onderdelen van de reguliere jaarrekening.

De rapporteringstolerantie is per specifieke uitkering:

- €12.500 indien de omvangsbasis kleiner dan of gelijk is aan €125.000;
- 10% indien de omvangsbasis groter dan €125.000 en kleiner dan of gelijk is aan €1.000.000;
- €125.000 indien de omvangsbasis groter is dan €1.000.000.

De rapporteringstolerantie heeft geen consequenties voor de omvang en aard van de controle van specifieke uitkeringen. In de volgende tabel hebben wij onze bevindingen per specifieke uitkering opgenomen.

Aanbiedingsbrief
Onze kernboodschappen
Onze conclusies
Ontwikkelingen 2021
Jaarverslag
Jaarrekening
Speerpunten
Interne beheersing
Vooruitblik
Bijlagen
SiSa
Wet normering topinkomens
Materialiteit
Communicatie
Verantwoordelijkheden

Nr.	Regeling/indicator	Naam specifieke uitkering	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in euro's	Toelichting fout/ onzekerheid
1	BZK C13	Regeling specifieke uitkering ontzorgingsprogramma maatschappelijk vastgoed	N.v.t.	N.v.t.	Niet van toepassing
2	BZK C26	Culturele voorzieningen provincies (tranche 1+2)	N.v.t.	N.v.t.	Niet van toepassing
3	BZK C41	Specifieke uitkering Regeling flexibele inzet woningbouw	N.v.t.	N.v.t.	Niet van toepassing
4	BZK C59	Kwalitatief hoogwaardige en duurzame woon- en leefomgeving in NOVI-gebieden	N.v.t.	N.v.t.	Niet van toepassing
5	BZK C99	Verzameluitkering BZK	N.v.t.	N.v.t.	Niet van toepassing
6	IenW E1	Regeling specifieke uitkering beschikbaarheidsvergoeding regionale OV-bedrijven 2020	N.v.t.	N.v.t.	Niet van toepassing
7	IenW23 E3	Subsidieregeling sanering verkeerslawaai	N.v.t.	N.v.t.	Niet van toepassing
8	IenW E10	Regeling specifieke uitkering snelfietsroutes	N.v.t.	N.v.t.	Niet van toepassing
9	IenW E12	Regeling specifieke uitkeringen N-wegen	N.v.t.	N.v.t.	Niet van toepassing
10	IenW E17	Regeling specifieke uitkering Maas-pilots	N.v.t.	N.v.t.	Niet van toepassing
11	IenW E20	Regeling stimulering verkeersmaatregelen 2020-2021	N.v.t.	N.v.t.	Niet van toepassing
12	IenW E33	Incidentele specifieke uitkering MIRT 2017-2019 (Beter benutten)	N.v.t.	N.v.t.	Niet van toepassing
13	IenW E38	Tijdelijke stimuleringsregeling veilig, doelmatig en duurzaam gebruik verkeersinfrastructuur	N.v.t.	N.v.t.	Niet van toepassing
14	IenW E52	Regeling specifieke uitkering beschikbaarheidsvergoeding regionale OV-concessies 2021	N.v.t.	N.v.t.	Niet van toepassing
15	IenW E56	Regeling specifieke uitkering doelmatig en duurzaam gebruik verkeersinfrastructuur 2021	N.v.t.	N.v.t.	Niet van toepassing
16	IenW E58	Tijdelijke regeling specifieke uitkering bodem overbruggingsjaar 2021	N.v.t.	N.v.t.	Niet van toepassing

Aanbiedingsbrief
Onze kernboodschappen
Onze conclusies
Ontwikkelingen 2021
Jaarverslag
Jaarrekening
Speerpunten
Interne beheersing
Vooruitblik
Bijlagen
SiSa
Wet normering topinkomens
Materialiteit
Communicatie
Verantwoordelijkheden

Nr.	Regeling/indicator	Naam specifieke uitkering	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in euro's	Toelichting fout/ onzekerheid
17	IenW E68	Fietsbrug A12 (onderdeel van 'no regret'-pakket UNed)	N.v.t.	N.v.t.	Niet van toepassing
18	IenW E74	Tijdelijke regeling specifieke uitkeringen decentraal spoor	N.v.t.	N.v.t.	Niet van toepassing
19	EZK F11	Regeling specifieke uitkering MKB Deals	N.v.t.	N.v.t.	Niet van toepassing
20	EZK F12	Eenmalige specifieke uitkering voor de uitvoering van regionale MIT-regeling 2018-2023	N.v.t.	N.v.t.	Niet van toepassing
21	EZK F14	Regeling specifieke uitkering MIT 2021	N.v.t.	N.v.t.	Niet van toepassing
22	LNV L8	Regeling provinciale aankoop veehouderijen nabij natuurgebieden	N.v.t.	N.v.t.	Niet van toepassing
23	LNV L10	Regeling specifieke uitkering Impuls Veenweiden	N.v.t.	N.v.t.	Niet van toepassing
24	LNV L16	Eenmalige specifieke uitkering Provinciaal Uitvoeringsprogramma natuur	N.v.t.	N.v.t.	Niet van toepassing

Aanbiedingsbrief
Onze kernboodschappen
Onze conclusies
Ontwikkelingen 2021
Jaarverslag
Jaarrekening
Speerpunten
Interne beheersing
Vooruitblik
Bijlagen
SiSa
Wet normering topinkomens
Materialiteit
Communicatie
Verantwoordelijkheden

Wet normering topinkomens

De bezoldiging van uw topfunctionarissen is juist verantwoord in de WNT-bijlage

Geen controlebevindingen in de WNT-verantwoording 2021

Als onderdeel van onze controle hebben wij de naleving van de Wet Normering Topinkomens (WNT) gecontroleerd. Uit onze controle blijken geen bevindingen. Op grond van de wet zijn de griffier en de provinciesecretaris aangewezen als topfunctionaris. Hun bezoldiging is juist en volledig verantwoord in de bijlage WNT in uw jaarstukken.

Wilt u meer weten over de WNT? Kijkt u dan op: https://www.topinkomens.nl

Bijlage Wet normering topinkomens (WNT)	
	U heeft twee topfunctionarissen verantwoord in de jaarrekening 2021.
	De twee topfunctionarissen zijn beiden in loondienst.
	U heeft in 2021 geen ontslagvergoedingen boven de WNT-grens uitgekeerd

De WNT is in 2021 beperkt gewijzigd

In 2021 is er voor de WNT weinig gewijzigd ten opzichte van 2020. Wel zijn de bedragen geïndexeerd op basis van de loonontwikkeling in de sector overheid. De wettelijke maximale bezoldiging voor topfunctionarissen is aangepast van €201.000 in 2020 naar €209.000 in 2021.

De aandachtspunten voor de WNT-verantwoording 2021 uitgelicht

Daarnaast waren de volgende aandachtspunten mogelijk relevant voor de WNT-verantwoording 2021 van de provincie Utrecht:

- Als één van de topfunctionarissen ook nog een bezoldiging op andere gronden dan de topfunctie krijgt, dan had er mogelijk een extra overzicht in de WNT-verantwoording opgenomen moeten worden. Voor de provincie Utrecht is dit niet van toepassing gebleken.
- Als de provincie niet-topfunctionarissen in dienstbetrekking zou hebben die in 2021 méér bezoldiging ontvingen dan hun deeltijdfactor x €209.000, dan had deze (op functie) als ‘overige functionarissen’ in de WNT-verantwoording opgenomen moeten worden. Voor de provincie Utrecht is dit niet van toepassing gebleken.

Aanbiedingsbrief
Onze kernboodschappen
Onze conclusies
Ontwikkelingen 2021
Jaarverslag
Jaarrekening
Speerpunten
Interne beheersing
Vooruitblik
Bijlagen
SiSa
Wet normering topinkomens
Materialiteit
Communicatie
Verantwoordelijkheden

Materialiteit

De materialiteit is gedurende de controle toegenomen

De gehanteerde materialiteit is € 6,05 miljoen

De reikwijdte van onze controle wordt beïnvloed door het toepassen van materialiteit. Het begrip ‘materieel’ wordt toegelicht in de paragraaf ‘Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening’ in onze controleverklaring. Afwijkingen worden als materieel beschouwd wanneer redelijkerwijs kan worden verwacht dat ze, elk afzonderlijk of in totaal, gevolgen kunnen hebben voor de economische beslissingen die gebruikers op grond van de jaarrekening nemen.

In het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (BADO) zijn de goedkeuringstoleranties bepaald die de accountant ten behoeve van de oordeelsvorming over de jaarrekening van de provincie hanteert. De grondslag voor het bepalen van deze toleranties betreft de totale werkelijke kosten van de provincie, inclusief de toevoegingen aan de bestemmingsreserves. Materialiteit bepaalt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en het effect van vastgestelde afwijkingen op onze verklaring.

In ons controleplan hebben wij een materialiteit vastgesteld van €5,6 miljoen. De materialiteit wordt echter geactualiseerd op basis van de feitelijke financiële gegevens en wijzigingen in uw organisatie en omgeving gedurende het hele jaar. Aangezien de werkelijke lasten, inclusief dotaties aan de bestemmingsreserves, hoger zijn dan in de programmabegroting op basis waarvan wij onze initiële materialiteit hebben berekend, heeft er op basis van de wettelijke uitgangspunten een verhoging plaatsgevonden naar €6,05 miljoen.

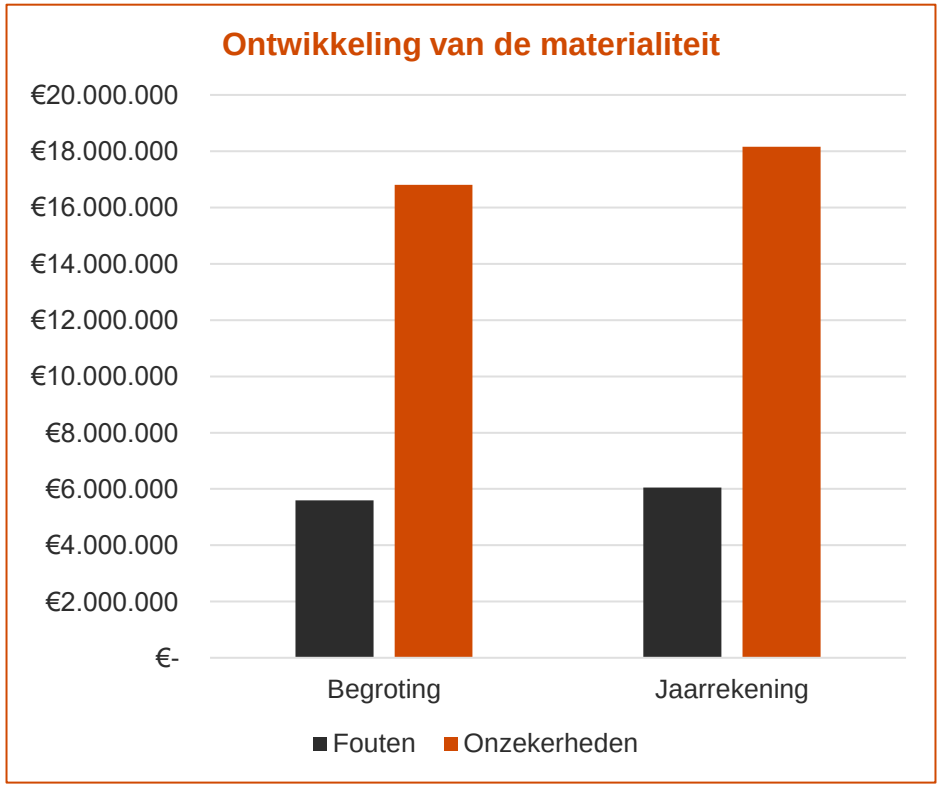

Aanbiedingsbrief
Onze kernboodschappen
Onze conclusies
Ontwikkelingen 2021
Jaarverslag
Jaarrekening
Speerpunten
Interne beheersing
Vooruitblik
Bijlagen
SiSa
Wet normering topinkomens
Materialiteit
Communicatie
Verantwoordelijkheden

Communicatie

Update over onze communicatie met u

Vereiste communicatie op grond van controlestandaarden	Auditplan	Boardletter	Accountantsverslag
Mededeling over de verantwoordelijkheden van de accountant	●		
Bevestiging van de onafhankelijkheid van PwC	●		●
De zaken die zijn aangemerkt als kernpunten van de controle	●		●
Eventuele significante tekortkomingen in de interne controle		●	●
Eventuele ontdekte of vermoede fraude		●	●
Niet naleven van wet- en regelgeving			●
Schriftelijke bevestigingen gevraagd van het college			●
Alle zaken die van invloed zijn op de vorm en inhoud van de controleverklaring.			●
Standpunt van de accountant over belangrijke kwalitatieve aspecten van de verslaggeving door het college			●
Rapporteren over significante moeilijkheden, aangelegenheden en overige zaken die van belang zijn voor het toezicht op het financiële verslaggevingsproces			●
Niet-gecorrigeerde afwijkingen			●
Significante aangelegenheden die naar voren komen tijdens de controle in verband met verbonden partijen van de provincie Utrecht			●
Beschrijving van de reikwijdte en timing van de controle, waaronder significante risico's		●	●

Aanbiedingsbrief
Onze kernboodschappen
Onze conclusies
Ontwikkelingen 2021
Jaarverslag
Jaarrekening
Speerpunten
Interne beheersing
Vooruitblik
Bijlagen
SiSa
Wet normering topinkomens
Materialiteit
Communicatie
Verantwoordelijkheden

Verantwoordelijkheden (1)

Overzicht van verantwoordelijkheden van college en staten met betrekking tot fraude en niet-naleving van wet- en regelgeving

De verantwoordelijkheden van het college bestaan uit:

- het identificeren en monitoren van de wet- en regelgeving die van toepassing is op de provincie en zorgen voor volledigheid ervan;
- het uitvoeren van een risicobeoordeling die expliciet het risico op fraude omvat, door een analyse van prikkels en druk, kansen, en gedrag en rationalisatie, en het risico van niet-naleving van wet- en regelgeving;
- het opstellen en uitvoeren van programma's en beheersingsmaatregelen ter preventie, ontmoediging en opsporing van fraude (fraudebestrijdingsprogramma's) en niet-naleving van wet- en regelgeving;
- het waarborgen dat de cultuur en de omgeving van de provincie integer zijn en ethisch gedrag bevorderen;
- ervoor zorgen dat de activiteiten van de provincie worden uitgevoerd conform de bepalingen van wet- en regelgeving, inclusief het voldoen aan de wet- en regelgeving waarin de vaststelling van de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening wordt geregeld;
- het onderzoeken van iedere vermeende of vermoede misstand die onder de aandacht van het management wordt gebracht.

De verantwoordelijkheden van degenen die zijn belast met toezicht (de provinciestaten) bestaan uit:

- het versterken van een cultuur van integriteit en ethisch gedrag door middel van actief toezicht;
- het beoordelen van de vaststelling van frauderisico's door het college en niet-naleving van wet- en regelgeving, zorgen (vanuit de kaderstellende en controlerende rol) dat het college passende maatregelen neemt en zorgt voor een juiste *tone at the top*;
- het waarborgen dat het seniormanagement en college passende maatregelen nemen om fraude en niet-naleving van wet- en regelgeving te ontmoedigen en te voorkomen, voor een betere bescherming van investeerders, medewerkers en andere belanghebbenden;
- het onderzoeken van iedere vermeende of vermoede misstand die onder de aandacht van Provinciale Staten wordt gebracht.
- het aannemen van een kritische houding ten opzichte van het college op het gebied van niet-gebruikelijke transacties met verbonden partijen.

Aanbiedingsbrief
Onze kernboodschappen
Onze conclusies
Ontwikkelingen 2021
Jaarverslag
Jaarrekening
Speerpunten
Interne beheersing
Vooruitblik
Bijlagen
SiSa
Wet normering topinkomens
Materialiteit
Communicatie
Verantwoordelijkheden

Verantwoordelijkheden (2)

Overzicht van verantwoordelijkheden van ons als accountant met betrekking tot fraude en niet-naleving van wet- en regelgeving

De verantwoordelijkheid van de accountant bestaat uit:

- het plannen en uitvoeren van de controle om een redelijke zekerheid te krijgen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat, hetzij door fraude of door fouten.
- het beoordelen of de programma's en de interne beheersingsmaatregelen van de provincie, waarmee geïdentificeerde risico's van materiële fouten als gevolg van fraude en van niet-naleving van wet- en regelgeving worden aangepakt, op de juiste wijze zijn opgezet en worden uitgevoerd;
- het evalueren van het proces dat het management hanteert voor het beoordelen van de doeltreffendheid van de programma's en interne beheersingsmaatregelen in verband met fraude en niet-naleving van wet- en regelgeving;
- het evalueren van iedere fraude door het seniormanagement en het effect op de beheersingsomgeving;
- het adequaat reageren op tijdens de controle geconstateerde (vermoede) fraude en niet-naleving van wet- en regelgeving.

In de context van onze controle van de jaarrekening zijn onze doelstellingen met betrekking tot fraude en niet-naleving van wet- en regelgeving als volgt:

- het vaststellen en beoordelen van het risico van materiële onjuistheden in de jaarrekening als gevolg van fraude en als gevolg van niet-naleving van wet- en regelgeving;
- het verkrijgen van voldoende geschikte controle-informatie met betrekking tot de beoordeelde risico's van materiële onjuistheden als gevolg van fraude, door een gepaste controleaanpak te ontwerpen en te implementeren;
- het verkrijgen van voldoende geschikte controle-informatie met betrekking tot de naleving van de bepalingen van die wet- en regelgeving waarvan algemeen wordt erkend dat ze directe gevolgen hebben voor de bepaling van materiële bedragen en toelichtingen in de jaarrekening; en
- het adequaat reageren op tijdens de controle geconstateerde (vermoede) fraude en niet-naleving van wet- en regelgeving.